

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Den pågældende har søgt om orlov fra den 25. oktober 1994 i henhold til forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a, jf. stk. 5, på grund af sygdom.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles orlov som ansøgt, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.**Forhandling****Eva Møller (KF):**

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til 1 medlem af Folketinget og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Fru Hanne Andersen er valgt i Københavns Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for Socialdemokratiet i denne amtskreds, forbundsformand Hans Jørgen Jensen.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende indstilling:

Forbundsformand Hans Jørgen Jensen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 25. oktober 1994.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 109 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 2 til justitsministeren: »Hvad kan ministeren oplyse om forhandlingerne om dansk observatørstatus i Schengen-politisamarbejdet?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 6/10 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/10 94).

Begrundelse**Keld Albrechtsen (EL):**

Grunden til, at vi har rejst den her forespørgsel, er enkel. For det første ønsker vi en offentlig debat, før der træffes nogen som helst beslutning om dansk deltagelse, hvad enten det så kaldes observatørstatus eller regulært medlemskab i Schengensamarbejdet.

For det andet håber vi, at debatten i dag vil ende med, at et flertal i Folketinget siger nej til dansk deltagelse, og at et flertal i det mindste under alle omstændigheder vil sikre, at en eventuel aftale eller traktat med Schengenlandene fremlægges for Folketinget, før den indgås, således at der på et helt konkret og offentligt tilgængeligt grundlag kan føres en offentlig debat om de uhyggelig mange problemer, der efter vores opfattelse gemmer sig i diskussionerne om dette politisamarbejde.

Jeg har i søndags sendt justitsministeren et brev, hvori jeg har begrundet, hvorfor vi har rejst denne forespørgsel. I brevet har jeg opfordret ministeren til at svare på en række spørgsmål. Det er spørgsmål om, hvad den forhandling, som i øjeblikket foregår med Schengenlandene, egentlig går ud på, hvad der ligger i begrebet observatørstatus, hvilke forpligtelser det i realiteten er, man forhandler om. Er det i realiteten en dansk deltagelse fuldt og helt i Schengensamarbejdet, som er det egentlige formål med disse forhandlinger? Det vil vi gerne vide.

Vi vil også gerne vide, hvad konsekvenserne bliver for den nordiske pasunion, og hvad det er for nogle ejendommelige ændringer, man har tænkt sig at gennemføre ude i Kastrup Lufthavn med store økonomiske og upraktiske konsekvenser til følge.

Vi vil også gerne vide, hvad det er for et informationssystem med personregistrering bl.a. af danske borgere der skal finde sted i det såkaldte Schengeninformationssystem, hvis vi kommer med i det. Hvilken parlamentarisk kontrol vil der blive med et sådant system, og hvilken retssikkerhed skal det bygge på? Vi vil også gerne vide, hvilke indskrænkninger der kan komme i dansk asyl- og visumpolitik.

Så vil vi også gerne vide, hvad der er regeringens perspektiv med disse forhandlinger. Opfattes dette her som et forstadium til det, der

kaldes Europol, altså Unionens politi? Er dette her et forsøg på ad bagdøren at liste os ind i det politisamarbejde, som man før afstemningen den 18. maj 1993 gav os et klart løfte om at vi ikke skal deltage i?

Man kan også sige det på en anden måde: Er det her en af hr. Uffe Ellemann-Jensens berømte kattelomme?

Vi håber, at justitsministeren vil besvare disse spørgsmål, det var derfor, vi i søndags sendte ham brevet. Vi håber, at vi på det grundlag kan få en konstruktiv debat om denne sag.

Besvarelse

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Der er vist ikke noget, der hedder søndagsbreve mere; det var vist i gamle dage, man kunne få breve – med dobbelt porto – sendt ud om søndagen. Jeg vil sige, at jeg forstår, pressen har modtaget brevet i søndags, men jeg har i hvert fald ikke modtaget det fra hr. Keld Albrechtsen. Jeg fik det så mandag. Men det giver måske også mere omtale at sige, at det er et søndagsbrev.

Men i øvrigt synes jeg, det er fornuftigt at få en debat om det her for et nyvalgt Folketing, sådan at alle fra starten kan være klar over, hvad det er, vi taler om.

Som bekendt blev Romtraktaten i 1986 ændret ved Den Europæiske Fælles Akt. Dengang fik vi etableret grundlaget for det indre marked, som jo bl.a. indebar, at der inden 1. januar 1993 skulle indføres, som det hedder:

»Et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital.«

Området den fri bevægelighed for personer er udgangspunktet for dagens forespørgselsdebat. Det, som jeg i det følgende vil komme ind på, er afledt af det forhold, at vi skal søge at etablere det juridiske og tekniske grundlag for en reel afskaffelse af kontrollen ved de indre grænser, også på personområdet.

I 1987 indledte man et samarbejde mellem de 12, bl.a. om en gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser. Allerede forinden var man imidlertid opmærksom på, at en total afskaffelse af personkontrollen ved de fælles indre grænser ikke uden videre kan og bør gennemføres. En sådan afskaffelse – uden at stille noget andet i stedet – ville få vidtrækkende negative effekter for den politi- og sikkerhedsmæssige indsats samt for indsatsen mod illegal immigration.

Forhandlingerne mellem EU-landene om ophævelse af personkontrol ved de indre grænser har derfor fra starten været ledsaget af drøftelser om, hvilke kompenserende foranstaltninger man nødvendigvis må gennemføre. Hensigten er at opveje bivirkningerne af en afskaffelse af kontrollen ved de indre grænser.

Arbejdet i EU med at skabe forudsætningerne for en afskaffelse af personkontrollen ved de indre grænser har imidlertid vist sig at være overordentlig vanskeligt. De 12 – forhåbentlig snart 16 – har således ikke hidtil været i stand til at leve op til en målsætning om at gennemføre alle de nødvendige foranstaltninger inden 1993 vedrørende den fri personbevægelighed. Det er beklageligt, men sådan er det altså. Vi havde naturligvis helst set, at man havde kunnet løse disse opgaver på EU-plan som forudset i traktaten.

De foreliggende EU-konventioner eller udkast til EU-konventioner vedrørende bl.a. asylområdet, grænsekontrolområdet og informationsområdet er således endnu ikke trådt i kraft, og der er ikke udsigt til, at en ikrafttræden vil kunne ske inden for den nærmeste fremtid. Jeg kan i den forbindelse nævne, at undertegnelsen af EU's grænsekontrolkonvention siden 1991 bl.a. har været blokeret af den spansk-britiske strid om visse forhold i relation til Gibraltar.

Schengenkonventionen må ses som et praktisk muligt instrument i forbindelse med at få etableret de kompenserende foranstaltninger på området for den fri personbevægelighed. I erkendelse af de beskrevne vanskeligheder med at få etableret grundlaget for den fri personbevægelighed har 9 af 12 EU-lande tiltrådt den såkaldte Schengenkonvention.

Konventionen fastslår på den ene side princippet om fri personbevægelighed over de indre grænser og indeholder på den anden side et færdigt samlet bud på de nødvendige kompenserende foranstaltninger, der må ledsage den fri personbevægelighed.

Konventionen blev i 1990 undertegnet af Tyskland, Beneluxlandene og Frankrig og senere tiltrådt af Italien, Spanien, Portugal og Grækenland. Endvidere er det kommende EU-land Østrig optaget som observatør, indtil medlemskab træder i kraft. Og endelig har Danmark i maj i år ansøgt om observatørstatus med henblik på medlemskab.

Schengenkonventionen er endnu ikke trådt i kraft. Men en ikrafttræden må forventes at ville ske inden for ret kort tid, formentlig i løbet af 1995.

Vi står derfor i en situation, hvor det på den ene side må forventes, at de 9 Schengenlande vil sætte Schengenaf-talen i kraft, og på den anden side må det konstateres, at samarbejdet mellem EU-landene ikke er skredet frem med en sådan hast, at det er realistisk inden for de nærmeste år at forvente, at en fuldstændig afskaffelse af grænsekontrollen i hele EU kan gennemføres.

Det er i denne sammenhæng vigtigt at nævne, at Danmark er det eneste EU-land uden for Schengensamarbejdet, som er landfast med Schengenområdet. Den dansk-tyske grænse er derfor dels en ydre grænse i forhold til Schengenarbejdet, dels en indre grænse inden for Den Europæiske Union. Ikke blot fra et dansk, men også fra et europæisk synspunkt er det efter regeringens opfattelse uheldigt, hvis Schengenkonventionens ikrafttræden derfor skulle føre til en skærpelse af kontrollen ved den dansk-tyske grænse – og det vil først og fremmest sige indrejsekontrollen til Tyskland.

I den forbindelse vil jeg nævne, at vi faktisk allerede har set de første tegn på, hvilke konsekvenser en gennemførelse af Schengenkonventionen vil kunne få, såfremt Danmark står uden for samarbejdet. I begyndelsen af 1994 indførte tyskerne således nogle regler om transportøransvar over for bl.a. danske vognmænd og rederier. Disse regler har som konsekvens, at de enkelte transportører risikerer at blive pålagt store bøder, såfremt de transporterer personer til Tyskland, uden at de pågældende opfylder betingelserne for indrejse i Tyskland. Et sådant transportøransvar kan selvsagt være problematisk for de pågældende danske transportører, og det står i skærende kontrast til den overordnede målsætning om den fri bevægelighed for bl.a. personer og tjenesteydelser inden for EU.

Jeg vil i det følgende gennemgå nogle af de centrale principper i Schengenkonventionen. I den forbindelse vil jeg endvidere forsøge at belyse nogle af de konsekvenser, som en dansk tiltræden vil have, og dermed svare på de spørgsmål, der stilles. Jeg vil særlig komme ind på, hvilke konsekvenser et dansk medlemskab af Schengen vil få for vort forhold til de øvrige nordiske lande. Inden jeg gør det, vil jeg dog gerne fremhæve, at Schengenkonventionen for så vidt har en mere foreløbig karakter. Det er nemlig vigtigt at hæfte sig ved, at konventionen efter sine egne bestemmelser viger for regler, som er trådt i kraft eller senere træder i kraft mellem alle EU-landene på de pågældende områder.

Det er et grundlæggende princip i Schengenkonventionen, at de indre grænser kan placeres hvor som helst uden personkontrol. Denne hovedmålsætning er for så vidt i overensstemmelse med EU-Traktatens bestemmelse om den fri personbevægelighed inden for EU, jf. Maastricht-Traktatens artikel 7 A.

Som modvægt til ophævelsen af den indre grænsekontrol indeholder Schengenkonventionen en række bestemmelser, der skal sikre en effektiv og ensartet kontrol ved de ydre grænser. For den danske regering er det i den forbindelse afgørende, at der af hensyn til forebyggelse af grænseoverskridende kriminalitet og illegal indvandring finder en effektiv indrejsekontrol sted ved de ydre grænser.

Derudover skal der efter Schengenaf-talen foretages en udrejsekontrol ved de ydre grænser af alle udlændinge. Der stilles dog ikke de samme krav til identitet og prioritering af udrejsekontrol i forhold til den førortalte indrejsekontrol. Man kan selvfølgelig også stille spørgsmål om nytteværdien af en sådan udrejsekontrol, men faktum er, at den tillægges stor betydning af nogle af Schengenlandene. Princippet om den fri bevægelighed for personer må nemlig i første række hvile på en forudsætning om, at der foretages kontrol af de personer, der ønsker indrejse i en af medlemsstaterne. Regeringen vil imidlertid være indstillet på at træffe de nødvendige foranstaltninger, således at der kan gennemføres en udrejsekontrol ved de ydre grænser i forbindelse med Danmarks tilslutning til Schengenarbejdet.

En dansk tilslutning til Schengenarbejdet forudsætter navnlig en afklaring af vort forhold til de øvrige nordiske lande. Jeg tænker i den forbindelse på den nordiske paskontroloverenskomst og den ret, der heri er fastsat om fri bevægelighed inden for det nordiske område. Forholdet er det, at et dansk medlemskab af Schengen teoretisk vil indebære, at Danmarks grænser til de øvrige nordiske lande skal betragtes som ydergrænser, hvor der efter Schengenkonventionen skal foretages en effektiv personkontrol. Omvendt skal eksempelvis den dansk-tyske landegrænse, som samtidig er en ydre nordisk grænse, betragtes som en indre grænse, hvor der som udgangspunkt efter Schengenkonventionen ikke skal finde nogen grænsekontrol sted.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at der i tilknytning til en dansk indtræden i Schengensamarbejdet findes en tilfredsstillende løsning i

forhold til vore nordiske naboer. Dette har regeringen allerede gjort ganske klart i sin ansøgning. I den forbindelse har regeringen over for Schengenlandene henvist til, at man allerede tilbage i foråret 1991 i udkast til EU-grænsekontrolkonventionen nåede frem til en tilfredsstillende løsning vedrørende det nordiske spørgsmål, en løsning, som kom i stand efter indgående drøftelser med de andre nordiske lande.

I slutakten til denne EU-konvention, hvis undertegnelse som tidligere nævnt blokeres af Gibraltarstriden, erklærede Danmark nemlig, at kontrollen ved de ydre danske grænser vil blive foretaget under hensyntagen til de forpligtelser, der påhviler Danmark inden for rammerne af den nordiske paskontroloverenskomst. Samtidig erklærede den danske regering, at denne kontrol vil blive lige så effektiv som den kontrol, der etableres ved de øvrige EU-landes ydre grænser. Denne erklæring blev dengang taget til efterretning af de øvrige 11 lande og af Europa-Kommissionen.

Mere konkret medfører dette, at personkontrollen ved Danmarks ydre EU-grænser til de øvrige nordiske lande skal foretages som en kombination af den kontrol, som de andre nordiske lande foretager ved deres ydre grænser, og den kontrol, der foretages inden for rammerne af den nordiske paskontroloverenskomst. Det vil typisk sige stikprøvekontrol ved de indre nordiske grænser.

Det er afgørende for regeringen, at der ved en dansk indtræden i Schengensamarbejdet opnås en ordening vedrørende det nordiske spørgsmål svarende til den førromtaltte ordening fra 1991. Dette vil indebære, at den nuværende kontrolordening og pasfrihed for nordiske statsborgere kan opretholdes fuldt ud. Det nordiske spørgsmål vil derfor blive helt centralt i de videre forhandlinger med Schengenlandene, ligesom det naturligvis vil kræve yderligere drøftelser med de nordiske lande.

Jeg vil herefter gå over til et andet spørgsmål, som vil være af væsentlig betydning i forbindelse med dansk optagelse i Schengen, nemlig kontrollen i lufthavnene. For at kunne føre Schengenaftalens bestemmelser ud i livet er det nødvendigt, at den fysiske indretning af de internationale lufthavne ændres. Disse ændringer skal gøre det muligt, at passagerer, der alene foretager interne flyvninger mellem Schengenlandene, ankommer til eller afrejser fra terminaler, hvor der ikke foretages personkontrol. Samtidig skal det sikres, at passagerer, der ankommer fra

tredjelande, og som herefter tiltræder en intern flyvning til et af Schengenlandene, kontrolleres, efter at den interne flyvning er begyndt.

En dansk tiltræden af Schengenkonventionen vil derfor kræve en række ændringer af infrastrukturen i de internationale lufthavne. For Danmarks vedkommende gælder det naturligvis navnlig for Københavns Lufthavn i Kastrup, hvis udenrigsgård ikke på nuværende tidspunkt er opdelt i flere selvstændige terminaler.

Disse ændringer af infrastrukturen vil naturligvis medføre visse omkostninger. Det er ikke muligt at komme med noget nærmere skøn herover, idet der under alle omstændigheder uafhængigt af Danmarks forhold til Schengen er planlagt betydelige ombygninger af lufthavnen i Kastrup.

Det skal i den forbindelse også nævnes, at en meget stor del af trafikken i lufthavnen i Kastrup udgøres af flyvninger til og fra de nordiske lande. Det vil derfor være en afgørende forudsætning for den videre planlægning af den kommende udbygning af lufthavne, at alle de øvrige nordiske lande forholdt til EU og Schengensamarbejdet er afklaret.

Regeringen vil på den anførte baggrund og efter drøftelser med lufthavnsmyndighederne og SAS over for Schengenlandene tilkendegive, at man fra dansk side vil have mulighed for inden for en femårig periode at tilpasse forholdene i de danske lufthavne til kravene i Schengenaftalen. Regeringen er i øvrigt i den forbindelse bekendt med, at Holland ved sin tiltræden af Schengenaftalen har opnået en lignende ordening, for så vidt angår Hollands største internationale lufthavn, Schiphol.

Schengenkonventionen knytter som nævnt realiseringen af den fri personbevægelighed sammen med gennemførelsen af en række andre såkaldte kompenserende foranstaltninger. Disse foranstaltninger forudsætter et mere udbygget mellemstatsligt samarbejde på navnlig det immigrationsmæssige, retslige og politimæssige område. Der er således tale om en udbygning af samarbejdet på de samme områder, som EU-landene har arbejdet intensivt med siden vedtagelsen af Fællesakten i 1986. Jeg finder det i øvrigt væsentligt at fremhæve, at samarbejdet inden for Schengen er et helt traditionelt mellemstatsligt samarbejde. En deltagelse i Schengensamarbejdet rejser derfor ingen problemer i forhold til det nationale kompromis og Edinburgh-Afgørelsen.

For det første er der tale om en række bestemmelser om fælles visumpolitik. Dette indebærer bl.a. indførelse af en fællesliste, en såkaldt negativliste, over lande, hvis borgere er pålagt visumpligt. En sådan ordning kendes allerede inden for EU's såkaldte tredje søjle: Samarbejde. Rådet kan således i dag med enstemmighed og fra 1996 med kvalificeret flertal udpege de tredjelande, hvis borgere skal være underlagt visumtvang. Kommissionen har allerede stillet forslag om en sådan liste, der ganske svarer til den tilsvarende Schengenliste, men dette er vi altså allerede forpligtet til ifølge vores afstemninger.

I øvrigt indeholder Schengenaftalen bestemmelser om bl.a. tilvejebringelse af en ensartet praksis med hensyn til visumudstedelse. Dette falder inden for rammerne af den målsætning, som de 12 allerede er blevet enige om i forbindelse med udarbejdelsen af udkastet til EU-grænsekontrolkonvention, som vi altså fandt en forhandlingsløsning på.

På udlændingeområdet indeholder Schengenaftalen desuden regler om kompetencen til at behandle asylansøgninger. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på disse regler, der jo ligesom visumforholdene henhører under indenrigsministerens område. Jeg vil dog blot i den forbindelse nævne, at EU's asylkonvention må forventes at træde i kraft, inden dansk tiltræden af Schengen bliver aktuel. Herefter vil Schengenkonventionens regler på dette område ikke længere have nogen betydning.

En intensivering af det politimæssige samarbejde er en anden af de kompenserende foranstaltninger, som er indeholdt i Schengenkonventionen. Schengenaftalens bestemmelser om politisamarbejde indeholder bl.a. regler om, at politiet i ganske særlige tilfælde vil kunne fortsætte en igangværende observation af en mistænkt på en anden medlemsstats område. Endvidere vil der undtagelsesvis være mulighed for, at politiet kan overskride landegrænsen til et andet medlemsland i forbindelse med forfølgelse af en person, som er taget eller er ved at blive taget, må man vel sige, på fersk gerning.

Disse regler om grænseoverskridende politivirksomhed har efter min mening tiltrukket sig uforholdsmæssig stor opmærksomhed i den offentlige debat. Der er tale om en ret, der er begrænset til en række nøje beskrevne undtagelsessituationer. I den forbindelse skal de enkelte lande efter bilaterale drøftelser afgive ensidige erklæringer om de nærmere betingelser for den form for politivirksomhed.

For Danmarks vedkommende vil en sådan erklæring således kun være relevant i relation til vores landegrænse til Tyskland. Det er regeringens opfattelse, at de danske erklæringer herom bør udformes således, at udenlandske myndighedspersoner ikke får mulighed for at pågribe og anholde personer her i landet eller i øvrigt på anden måde udøve magt over de pågældende. Efter Schengenkonventionen er der mulighed for at begrænse denne ret tidsmæssigt eller geografisk. Denne mulighed agter regeringen at benytte sig af.

Hertil kommer, at vi gennem opretholdelse af en passende politimæssig tilstedeværelse i grænseområdet kan sikre, at varm forfølgelse, som man kalder det, så at sige aldrig vil blive en realitet, idet dansk politi vil kunne stå parat ganske tæt på grænsen for at overtage forfølgelsen på dansk grund.

For så vidt angår Schengenkonventionens regler om udlevering, skal jeg blot bemærke, at der i øjeblikket inden for EU forhandles om en udleveringskonvention. Dette arbejde er så langt fremskredent, at denne konvention eller en delkonvention formentlig i løbet af kort tid vil afløse Schengenaftalens regler på området.

Schengenkonventionens regler om retligt samarbejde, herunder narkotikabekæmpelse, ses ikke at give problemer i Danmark. Reglerne er således på de væsentligste områder i overensstemmelse dels med dansk lovgivning, dels med de internationale aftaler, som Danmark tidligere har indgået på dette område.

Endelig vil jeg komme ind på Schengenkonventionens regler om et fælles informationssystem, EIS.

Hovedsigtet med dette edb-baserede system er at skabe grundlag for udveksling af visse oplysninger, f.eks. oplysninger om personer, der ønskes anholdt af et andet lands myndigheder, eller oplysninger om biler, der er meldt stjålet i et af medlemslandene. Desuden skal systemet indeholde oplysninger om personer fra tredjelande, der af et eller flere medlemslande er erklæret uønskede.

Såfremt en person er erklæret uønsket af ét medlemsland, betyder det som udgangspunkt, at ingen af de øvrige lande må tillade den pågældende indrejse, medmindre det enkelte land finder, at det er nødvendigt at fravige dette udgangspunkt. En fravigelse skal være begrundet i humanitære årsager, i hensyn til statens interesser eller kan følge af internationale forpligtelser, herunder flygtningekonventionen. Generelt kan

man derfor sige, at oplysningerne i informationssystemet skal benyttes som led i forebyggelse og opklaring af kriminalitet og som modvægt til ophævelse af kontrollen ved de indre grænser.

Det må i den forbindelse nævnes, at Schengenkonventionen indeholder detaljerede regler om beskyttelse og sikring af registrerede oplysninger. Disse regler tager udgangspunkt i Euro-parådets konvention fra 1981 om databeskyttelse. I øvrigt må det forventes, at Schengenkonventionens bestemmelser på dette område ligesom på andre områder på et tidspunkt vil blive fortrængt af en fælles EU-konvention. Der forhandles således for tiden inden for EU om oprettelse af et fælles informationssystem, EIS.

Schengenkonventionens regler om våben og ammunition må antages allerede at være fortrængt af Rådets direktiv af 18. juni 1992 om erhvervelse og besiddelse af våben. Regeringen vil imidlertid forinden dansk optagelse som medlem søge afklaret, om visse af Schengenreglerne på dette område fortsat skal være gældende sideløbende med EF-direktivet.

Schengenkonventionens regler om transport og varebevægelser skønnes ikke at give anledning til problemer, idet reglerne må anses for opfyldt i forbindelse med oprettelsen af det indre marked. Regeringen vil dog under de kommende forhandlinger søge bekræftet, at reglerne ikke berører den danske særordning om rejsendes indførsel af spiritus og tobak.

Som det er fremgået af min gennemgang af reglerne i Schengenkonventionen, vil en betydelig del af aftalens bestemmelser formentlig i løbet af en årrække blive afløst af konventioner og andre foranstaltninger med deltagelse af samtlige EU-lande.

På nuværende tidspunkt står vi imidlertid i en situation, hvor de 9 Schengenlande inden længe må forventes at ville sætte Schengenaftalen i kraft. Når dette sker, vil Danmark være det eneste EU-land uden for Schengensamarbejdet, som er landfast med Schengenlandene, og det er ikke heldigt.

Hertil kommer, at vi i flere tilfælde har set, at reglerne i Schengenkonventionen og de aftaler, som er knyttet hertil, bruges som forbillede, når der i EU forhandles om udarbejdelse af konventioner på de tilsvarende områder. Det er med andre ord klart, at de løsninger, som Schengenlandene bliver enige om, kommer til at påvirke forhandlingsbilledet i meget væsentlig grad, når de samme emner tages op i EU-regi.

Med en dansk tiltræden af Schengenkonventionen vil Danmark derfor efter regeringens opfattelse have endnu bedre muligheder for at gøre sin indflydelse gældende på de områder, vi her taler om. Det er således regeringens opfattelse, at vi på nuværende tidspunkt bør fortsætte forhandlingerne om observatørstatus med sigte på senere medlemskab af Schengensamarbejdet.

I den forbindelse kan jeg afslutningsvis oplyse, at repræsentanter for regeringen i næste uge skal deltage i et møde med Schengenlandene om Danmarks ansøgning om optagelse som observatør. Dette møde ligger i forlængelse af det forhandlingsforløb, der blev indledt i foråret 1994, da vi indgav den danske ansøgning. Den tyske formand stillede dengang en række spørgsmål, som vi har besvaret i begyndelsen af oktober måned.

Regeringen har på et tidligere tidspunkt tilsendt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget et svarudkast, ligesom nu Europaudvalget og Retsudvalget er orienteret om oversendelsen af svaret til Schengenformandskabet, og jeg vil naturligvis fortsat holde de to udvalg orienteret om det videre forløb.

Lad mig til sidst understrege, at der ikke vil blive truffet nogen endelig beslutning om formel observatørstatus, før de nordiske landes forhold til EU er afklaret, ligesom vi som før nævnt lægger afgørende vægt på, at der findes en tilfredsstillende løsning på forholdet til den nordiske paskontroloverenskomst, en løsning, som de øvrige nordiske lande skal være enige i.

Afslutningsvis vil jeg gerne fremhæve, at Schengenkonventionen naturligvis vil blive forelagt for Folketinget, inden en ratifikation af konventionen kan finde sted.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne starte med at beklage, hvis mit søndagsbrev først skulle være nået frem til ministeren om mandagen. Jeg telefaxede det personligt på min egen telefax søndag, men jeg ved ikke, om den anden ende så ikke har nået at få det før mandag. Det beklager jeg, men under alle omstændigheder siger jeg tak for, at besvarelsen alligevel rummede de spørgsmål, som vi stillede, og jeg vil da også gerne sige tak for, at regeringen klart fremlægger sine hensigter i denne sag.

Så må jeg til gengæld sige, at det jo er hensigter, som er ganske modsat dem, Enhedslisten har. Det står desværre klart efter det svar, ministeren har givet.

Det, som i virkeligheden er spørgsmålet i denne debat, er, om det, ministeren kalder kompenserende foranstaltninger i forbindelse med åbning af grænserne mellem EU-landene, er acceptabelt set ud fra et retssikkerhedssynspunkt.

Vi har intet fået i de svar og i de papirer, der ligger i sagen indtil nu, som tyder på, at det politisamarbejde, som er på vej, vil være forsvarligt ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt. Tværtimod får vi flere og flere oplysninger blandt andet via drøftelserne i Europa-Parlamentet, som tyder på, at der ude i Europa og også her i Danmark er stigende bekymring for, at det politisamarbejde, der er under oprettelse, i første omgang i Schengen og senere hen i forbindelse med det EIS-informationssystem, som ministeren også nævnte, vil stride mod grundlæggende danske retssikkerhedsprincipper. Og desværre må jeg sige, at vi i dag i ministerens redegørelse ikke har fået skygge af dokumentation for, at vores frygt skulle være ubegrundet – tværtimod.

Ministeren siger, at Schengenkonventionen er det praktisk mulige instrument til at komme videre. Jeg opfatter dette som en tilkendegivelse af, at der her er tale om et forstadium på vej mod et unionspoliti.

Ministeren melder klart ud, at ansøgningen om observatørstatus handler om at opnå dansk medlemskab i Schengenkonventionen. Det er en klar melding, så ved vi, hvad vi har at rette os efter med hensyn til regeringens politik. Men unionsmodstanderne ved så også, hvad det handler om: Det handler om, at nu går vi altså stik mod alle løfter skridt for skridt ind i den udvikling, der slutter med et unionspoliti.

Vi får de sædvanlige forsikringer, som vi altid har fået, når det drejer sig om at trække os længere og længere ind i unionssamarbejdet. Vores frygt er, at vi i de kommende år, ligesom vi tidligere har oplevet det på mangfoldige områder f.eks. omkring det udenrigspolitiske samarbejde, vil opleve en salamitaktik, hvor det endelige mål er den fuldt udfoldede Union.

Jeg vil gerne sige et par ord om de konkrete svar, som vi naturligvis vil gå videre med i Retsudvalget og Europaudvalget og bore ekstra dybt i, nu hvor sagen er kommet så alvorligt langt frem, som regeringen lægger op til.

Der tales om, at man vil opretholde den fri bevægelighed i Norden, og ministeren giver os tilsagn om, at der skal findes en tilfredsstillende løsning på forholdet til den nordiske pasunion. Der vil jeg godt spørge, om man virkelig kan opfatte det som tilfredsstillende, at vi i forhold til f.eks. Norge, Sverige og Island skal indføre en stadig mere omfattende stikprøvekontrol ved grænserne til vore nordiske nabolande. Er det i virkeligheden muligt for svenskere og nordmænd i fremtiden at rejse til Danmark, uden at de for en sikkerheds skyld skal medbringe deres pas? Det kunne jo være, at de ved grænsen blev udtaget til kontrol, og hvad vil det så hjælpe, at de påberåber sig en nordisk pasunion, hvis man ikke vil tro på dem? Så de er altså nødt til at have deres pas med.

Jeg kan ikke se, at man i den nordiske pasunion – i hvert fald for så vidt angår de lande, der ikke melder sig ind i Unionen, og det vil forhåbentlig være et klart flertal af de nordiske lande – reelt vil kunne opretholde pasfriheden, selv om man muligvis stadig væk kan det på det helt formelle plan. Det vil jeg godt bede ministeren udbyde.

Med hensyn til Københavns Lufthavn i Kastrup lå det jo klart, at regeringen nu åbenbart er til sinds at acceptere disse overordentlig kringledede opdelinger af lufthavnen, som sikkert bliver meget voldsomt dyre. Man kunne godt i den forbindelse frygte, at det kunne være med til yderligere at bringe Københavns Lufthavn i Kastrup og også SAS i en endnu mere presset og vanskelig situation på et tidspunkt, hvor opretholdelsen af Københavns Lufthavn i Kastrup som en central international lufthavn i forvejen kan komme i vanskeligheder. Jeg synes, det er overordentlig uklogt, at man lægger op til at acceptere Schengenlandenes krav på det punkt.

Så er der spørgsmålet om grænseoverskridelse, politimæssig virksomhed hen over grænserne, tysk politis virksomhed i Danmark. Der lægger regeringen nu op til, at vi skal acceptere, at tysk politi kommer til at operere på dansk jord, noget, enhver stat nødvendigvis må være dybt betænkelig ved: at fremmed politi skal operere på dens territorium. Det er i hvert fald en tanke, som er mig helt fremmed. Her kommer vi virkelig ind til kernen i national selvbestemmelse, som jeg går helt ind for, spørgsmålet om, at hvis man ikke engang har den ret længere, at man alene har politimyndigheden på sit territorium, ja, så er man ved at være langt ude.

Så siger man ganske vist, at man i første omgang ikke vil acceptere, at tysk politi direkte foretager anholdelser på dansk territorium; men hvad er meningen med det udsagn? Hvis tysk politi forfølger mennesker hen over grænsen, så skulle der altså deri ligge, at selv om de nåede frem til gerningsmanden, skulle de undlade at arrestere ham og lade ham gå. Det vil man i de konkrete situationer sige er det rene nonsens, og dermed har man lagt op til, at det næste krav bliver, at selvfølgelig skal man også kunne retshåndhæve i den situation.

Så er vi ude på glidebanen, hvor det næste skridt bliver, at man åbner op. I forvejen vil man åbne for, at tysk politi, muligvis også civilklædt, skal kunne overvåge ind over den danske grænse. Det er mere end dybt betænkeligt, og jeg finder det slet ikke, at regeringen kan bevæge sig ind på en sådan tankegang.

Jeg vil også knytte et par bemærkninger til dette Schengeninformationssystem, som man nu skal til at opbygge – der er vist allerede endda taget de første praktiske skridt til at opbygge det nede i Strasbourg. Der ser man nu, at der findes detaljerede regler for registerbeskyttelse, dels i selve Schengenkonventionen og dels i denne Europarådsresolution om databeskyttelse. Men problemet er jo bare, at begge disse konventioner er hullede som en si, både når det gælder, hvilken personkreds der må registreres, hvilke oplysninger der må findes i registret, og hvilken kontrol der er med dette register.

Her tror jeg i virkeligheden, vi befinder os ved det aller alvorligste problem i hele denne sag, nemlig denne opbygning af et unionspoliti, i første omgang gennem Schengensystemet, i næste omgang gennem EIS.

Jeg vil gerne bede ministeren om at uddybe, hvad det er, der begrundes, at man mener, at registersikkerheden er til stede. Man kan jo registrere alle danske statsborgere efter de luftige bestemmelser og efter alle de undtagelser, der er i de to konventioner. Jeg vil meget gerne have, at vi får et mere gennemgribende svar på dette spørgsmål, som i øvrigt optager EU-parlamentsmedlemmerne meget. Der er stor utryghed ved det spørgsmål i mange andre lande end Danmark, kan jeg oplyse.

Nu lyser den gule lampe, så jeg vil slutte med at sige, at vi har drøftet spørgsmålet om en dagsorden med SF, og vi er nået frem til en præcisering af det forslag, som var i mit søndagsbrev til ministeren. Jeg vil derfor nu oplæse et dagsordensforslag, som stilles af fru Anne Baastrup, SF, og mig selv, og det lyder således:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til at stoppe forhandlingerne vedrørende Danmarks observatørstatus i Schengensamarbejdet, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 3).

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for den, tror jeg roligt, jeg kan sige, ganske grundige redegørelse, vi fik omkring Schengenaftalerne.

Den såkaldte Schengenaftale blev indgået i 1985 og bekræftet ved vedtagelse af Schengenkonventionen i 1990. Jeg synes, det er vigtigt at holde sig for øje, at Schengensamarbejdet er et rent mellemstatsligt samarbejde, som især beskæftiger sig med retlige, politimæssige og immigrationsmæssige spørgsmål.

Hovedsigtet i Schengenkonventionen er at gennemføre den fri bevægelighed for personer over de indre grænser, en målsætning, som – når jeg lytter til hr. Keld Albrechtsen – noget tyder på ikke alle er enige i. Men i hvert fald langt de fleste finder, det er en ønskværdig målsætning, som også ligger helt på linje med det arbejde, der igennem en årrække er gjort i EU.

Den oprindelige Schengenaftale blev indgået mellem fem lande, men som bekendt har nu ni af landene tilsluttet sig, så kun Danmark, Irland og England står udenfor. Schengenlandene har besluttet at sætte konventionen i kraft, hvilket formentlig bliver til virkelighed i løbet af det kommende år, og dermed er det igen blevet aktuelt at overveje Danmarks forhold til dette samarbejde. Det skyldes ikke mindst, at den dansk-tyske grænse vil blive betragtet som en ydergrænse, hvor der vil blive krævet strengere kontrol, hvis Danmark ikke er med i Schengenarbejdet.

Regeringen har som også nævnt af ministeren sendt en anmodning om observatørstatus, og det finder vi i Socialdemokratiet egentlig er ganske fornuftigt, fordi det giver en meget god anledning til at få afklaret de ganske mange juridiske og tekniske spørgsmål, som ikke i dag fremgår klart og utvetydigt af konventionen. Hele den forhandlings- og opklaringsfase, som nu bliver følgen af anmodningen, vil give os et

langt klarere grundlag for at vurdere både fordele og ulemper ved en nærmere tilknytning til Schengensamarbejdet.

Når det drejer sig om de ydre grænser og asylpolitikken, har vi for længst indset, at på sådanne felter er det i praksis ikke muligt at have et regelsæt, der adskiller sig væsentligt fra de øvrige landes. Det er også kommet til udtryk i EU's grænsekontrolkonvention, som p.t. er blokeret af Gibraltarsspørgsmålet, og det er kommet til udtryk i Dublinkonventionen, som Danmark for længst har ratificeret.

Men der er andre spørgsmål, som er væsentlig mere problematiske, og her vil jeg først og fremmest nævne den nordiske pasunion. For Socialdemokratiet er det afgørende, at vi fortsat kan leve op til aftalerne om pasfrihed for nordiske statsborgere. Under forhandlingen om grænsekonventionen lykkedes det at blive enige om en løsning, som også de øvrige nordiske lande fandt tilfredsstillende, og jeg synes, at hr. Keld Albrechtsen skulle skrive sig bag øret – hvis han havde tid til at lytte efter, men det har han tilsyneladende ikke – at de nordiske lande faktisk har været tilfredse med den løsning, der blev nået på dette felt. For mit parti er det afgørende, at der findes en tilsvarende løsning, som kan accepteres af Schengenlandene.

I forbindelse med grænsekontrollen har vi et særligt problem i Kastrop, hvor Schengenreglerne forudsætter, at der skal være to terminaler, sådan som ministeren også redegjorde for det. Vi er enige med ministeren i, at det er et problem, som er af mere teknisk karakter, og som kan løses. Men det forudsætter en ganske lang overgangsperiode, fordi en fornuftig planlægning for udbygning og ombygning af lufthavnen kræver, at vi kender de øvrige nordiske landes forhold både til EU og til Schengenaftalen.

Kravet om udrejsekontrol skal jeg indrømme at vi finder overflødig og dermed også bureaukratisk, men det vil på den anden side ikke være noget afgørende problem for os.

Endelig skal jeg nævne spørgsmålet om det nærmere politisamarbejde.

Når grænserne falder, er det oplagt, at der bliver behov for et tættere politisamarbejde inden for en række områder som kriminalitet, narko osv., og det giver næppe anledning til problemer for de fleste mennesker. Men Schengenkonventionen indeholder også regler om, at politiet i ganske særlige tilfælde vil kunne overskride landegrænsen. Vi har den grundholdning, at det skal være dansk politi, der aktione-

rer på dansk grund. Derfor er vi heller ikke synderlig glade for disse regler. Men vi har med tilfredshed noteret os, at dersom det bliver aktuelt, er det regeringen og dermed Danmark, som fastsætter de nærmere regler, og at regeringen vil benytte sig af de muligheder, der findes, for at begrænse retten til at overskride grænsen. Der vil være en tidsmæssig og en geografisk begrænsning, og der vil være en begrænsning ved, at fremmed politi ikke vil kunne handle på dansk grund.

Sammenfattende kan jeg sige, at vi med tilfredshed har noteret os, at regeringen lægger afgørende vægt på hensynet til den nordiske pasunion, at justitsministeren vil holde Retsudvalget og Europaudvalget løbende orienteret om den videre udvikling i forhandlingerne og sidst, men bestemt ikke mindst, at regeringen ikke agter at træffe afgørelse om tiltrædelse, før sagen på ny har været drøftet med Folketinget.

Og så skal jeg om den dagsorden, der er blevet fremsat, sige det, som næppe kommer bag på forslagsstillerne, at den kan Socialdemokratiet ikke medvirke til. Tværtom, vi agter at stemme imod den.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er vi da kede af at Socialdemokratiet ikke vil være med til.

Justitsministeren begrundede regeringens ønske om at komme med i Schengen med, at regeringen ikke ønsker en skærpet kontrol ved den dansk-tyske grænse – sådan forstod jeg det, der blev sagt. I stedet ønsker regeringen altså at acceptere en skærpet kontrol ved grænseovergangene til de nordiske lande. Det tilbud, der ligger fra Danmark i forhold til ansøgningen, er jo et forslag om en kombination, som ministeren selv sagde, af en skærpet ydre kontrol ved de nordiske lande i forhold til lande, som ikke er i Schengen, og så en skærpet stikprøvekontrol i forhold til grænseovergangene til de nordiske lande.

I den forbindelse vil jeg godt stille et spørgsmål direkte til Socialdemokratiet: Er fru Dorte Bennedsen ikke bange for, at en sådan stikprøvekontrol ved overgangen til det øvrige Norden på en række punkter kan komme til at virke direkte racistisk over for dem, der bliver udsat for den?

Det er et meget konkret spørgsmål, som jeg ville være glad for at få et svar på.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lagde mærke til, at Socialdemokratiet i virkeligheden, når det kommer til stykket, måske er en anelse mere skeptisk over for det her, end regeringen er. Fru Dorte Bennedsen lagde i hvert fald op til, at denne observatørstatus skulle bruges til, at man skulle have uddybet, hvad der er fordele og ulemper ved dette her, og jeg så i det, fru Dorte Bennedsen sagde, en klar erkendelse af, at der faktisk er mange problemer i det.

Jeg vil godt bede fru Dorte Bennedsen kommentere, om det rent faktisk er sådan, at Socialdemokratiet godt er klar over, at den melding, som ministeren kom med, om, at nu skal vi bare ind i Schengensamarbejdet og være medlemmer, nok alligevel hviler på så mange problemer, at vi bliver nødt til at sige, at der er meget, der skal undersøges, før det er forsvarligt.

Jeg lagde mærke til noget ved fru Dorte Bennedsens ordførertale, som til gengæld bekymrede mig meget, og det var, at spørgsmålet om registersikkerhed, så vidt jeg kunne høre, overhovedet ikke blev nævnt eller i hvert fald blev forbigået i ret stor tavshed. Jeg stillede i den forbindelse nogle spørgsmål til ministeren om de mange huller, der er i registersikkerheden i det Schengeninformationssystem, som er ved at blive opbygget.

Jeg vil godt spørge fru Dorte Bennedsen, om det virkelig kan være Socialdemokratiets mening, at vi skal acceptere en registrering af danske statsborgere ud fra så diffuse og vage kriterier, som der her er tale om, som f.eks. hensynet til den offentlige sikkerhed og lignende, altså noget, som man kan bruge og misbruge til at registrere folk f.eks. i forbindelse med lovlig politisk virksomhed. Jeg hørte faktisk intet om det i Socialdemokratiets ordførerindlæg, og det synes jeg er dybt bekymrende.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Først til hr. Søren Søndergaard med hensyn til, om stikprøverne ikke kan komme til at virke racistiske: Det ville da være tåbeligt at bestride, at den risiko kan foreligge. Men dér er det så heldigt og så snedigt, at den stikprøvekontrol udøves af os, så vi er selv herre over, om vi anvender den racistisk eller vi ikke gør det, og det er klart, at den ikke skal anvendes racistisk.

Så til hr. Keld Albrechtsen, som mente, at jeg var mere skeptisk end ministeren, fordi jeg talte

om både fordele og ulemper – det ville han gerne høre lidt mere om. Jeg kan sige, at det er jo dér, Socialdemokratiet er i klar modsætning til liste Ø, for vi er faktisk realister. Vi har endnu ikke mødt noget i denne vide verden, der enten er sort eller hvidt. Jeg ved godt, at når liste Ø taler om forholdet til EU, så er verden sort og hvid. Vi synes heller ikke, at alt i EU-samarbejdet er lyksaligt. Der er fordele, og der er ulemper, og det vil der formentlig også være ved Schengensamarbejdet.

Så må man vurdere, om fordelene opvejer ulemperne eller de ikke gør det, det kan hr. Keld Albrechtsen have meget ret i. Ja, vi er overbevist om, at der også er ulemper i dette her, men det er det, vi gerne vil have afklaret, så vi kan tage stilling på et fornuftigt grundlag og ikke på forhånd beslutte os for, at alting kun er sort her i verden.

Med hensyn til registersikkerheden har jeg ikke nævnt det, fordi Registertilsynet faktisk på et tidligere tidspunkt har udtalt, at de som udgangspunkt ikke har afgørende indvendinger mod et registersamarbejde på dette grundlag, men at det selvfølgelig skal gennemgås nøjere, og de udtaler også noget om, at de mener, at der bør være dansk lovgrundlag for det. Det er baggrunden for, at jeg ikke specifikt tog det problem op.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstod på fru Dorte Bennedsen, at vi selv kan bestemme, om kontrollen skal komme til at virke racistisk eller ej. Jeg mener, at den tidligere justitsminister, hr. Erling Olsen, i den debat, der var på Nordisk Råds møde i marts, havde en måske lidt mere realistisk holdning til, hvordan den kontrol faktisk kommer til at fungere. Derfor vil jeg tillade mig at citere, hvad hr. Erling Olsen som justitsminister på daværende tidspunkt sagde i debatten. Han sagde følgende:

»Vi er kede af denne stikprøvevise kontrol, fordi den meget nemt kommer til at virke racistisk. Kommer der en mørklødet islænding til Danmark, bliver han spurgt, om han nu er islænding, eller om han kommer fra et land uden for Norden. Kommer der en lyshåret og bløjet russer, så glider han lige igennem systemet.«

Derfor tror jeg, at både fru Dorte Bennedsen og vi andre bliver nødt til at konstatere, at her er det ikke kun et spørgsmål om vilje, her er det et spørgsmål om den konkrete funktion. Og bare som et meget personligt eksempel vil jeg nævne,

at sidste gang, jeg passerede den svensk-danske grænse over Malmø, blev jeg stoppet af en politibetjent eller pasbetjent på den danske side – ikke på den svenske side – som spurgte mig: Er du tyrker? Det måtte jeg jo benægte at jeg var. Heldigvis var der ikke pligt for ham til at lave en udvidet kontrol, så han forlangte ikke at se et pas, og jeg slap igennem, men det er jo den slags ting, vi kan frygte fremover.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Søren Søndergaard afsluttede sin bemærkning med at sige: Det er den slags ting, vi kan frygte fremover. Nej, kan jeg sige til hr. Søren Søndergaard, det foregår lige om ørene på os også i dag, og det har det gjort i adskillige år.

Den nordiske pasunion er ikke nogen garanti mod, at man kan blive standset, fordi man ser sydlandsk ud. Det ved hr. Søren Søndergaard åbenbart godt, og han kan sikkert også ligesom jeg mange historier om danske statsborgere, som ser sydlandske ud, og som ved, at de skal have det danske pas med, når de skal til Norge og Sverige, for de bliver med garanti standset ved grænseovergangen. Sådan er det.

Det giver mig så også anledning til at svare på et af hr. Keld Albrechtsens spørgsmål fra ordførertalen, hvor han sagde: Hvad er det danske pas så værd? Det danske pas er simpelt hen et frihedsbrev i den forbindelse. Hvis man har sit danske pas med, bliver man ikke tilbageholdt, så får man lov til at passere, fordi man er dansk statsborger.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg skal sige til hr. Søren Søndergaard, at man jo også skal passe på, hvad man bruger ordet racistisk til, for det, der er sagen, er, at den nordiske paskontrol er beregnet for borgere fra lande uden for Norden. Og nu er det altså faktisk sådan, at de fleste mennesker i denne verden ser noget anderledes ud, end nordiske statsborgere gør. De fleste er faktisk anderledes i hudfarve, hårfarve osv., end vi er, og det ville jo være tåbeligt at sige, at det var racistisk, fordi man standsede en kineser, der gik igennem, for kineseren ville sandsynligvis være kinesisk statsborger. Man skal passe på, hvordan man anvender ordene.

Jeg vil gerne sige, at jeg gennem et langt liv og bl.a. også i Nordisk Råd har sloges for den nordiske pasunion, og jeg havde da hellere været

foruden, at man skulle lave disse ting – dér er jeg enig med den tidligere justitsminister. Men jeg mener, at den aftale, der er indgået, har Danmark forhandlet i forbindelse med EF-grænsekontrolkonventionen og i tæt, tæt kontakt med de øvrige nordiske lande, som alle har accepteret den, og så synes jeg måske, det er meget, at liste Ø skal være klogere end de øvrige nordiske lande på det her felt; det er trods alt *deres* statsborgere, det vedrører.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige i anledning af fru Elisabeth Arnolds spørgsmål til mig, at det jo sådan set var bekymringen for, at norske og svenske og islandiske pas skal medbringes, for at man kan komme ind i Danmark, som jeg udtrykte.

Det andet spørgsmål, som fru Elisabeth Arnold rejste, er sikkert også et alvorligt problem, så det skal vi også have med i betragtningerne, nemlig om det kan falde tilbage på danskerne, som så igen kan blive udsat for en tilsvarende skærpet stikprøvekontrol og dermed risikere en racistisk kontrol ved grænsen.

Dér må jeg gøre fru Dorte Bennedsen opmærksom på, at det ikke var hr. Søren Søndergaard, der førte begrebet racisme ind i denne debat. Det var faktisk hr. Erling Olsen, som erkendte, at der er et racistisk element i det her; det gjorde han på Nordisk Råds møde i foråret, og det havde han jo ret i.

Det bekymrer mig fremdeles, at fru Dorte Bennedsen viger uden om spørgsmålet om registersikkerheden, for det er jo i virkeligheden et meget alvorligt spørgsmål i alt dette her, måske det alleralvorligste, at vi får en politietferretningstjeneste i Unionen, som er hævet over parlamentarisk kontrol – i hvert fald er alle de ministre, der beskæftiger sig med det, vejet uden om spørgsmålet om parlamentarisk kontrol – en efterretningstjeneste, som stort set vil kunne bruge dette informationssystem efter forgodtbefindende og uden kontrol.

Det fremgår jo klart af Schengenkonventionen, at instanser, der har ansvaret for statens sikkerhed, kan rekvirere oplysninger, når der foreligger konkrete holdepunkter for at antage, at der findes en trussel mod statens interne eller eksterne sikkerhed; og hvornår kan en efterretningstjeneste ikke påstå, at der gør det? En efterretningstjeneste kan rekvirere oplysninger, når det passer den, og ingen kan kontrollere det. Vi ved, hvor lidt kontrol der rent faktisk er med

vores egen hjemlige efterretnings-tjeneste, og den kontrol, som der bliver med Schengeninfor-mationssystemet, som altså kan bruges af samtlige unionslandes efterretnings-tjenester, bliver lig med nul. I hvert fald er der ingen, der indtil dato har kunnet oplyse, hvori den kontrol skulle bestå, og konventionerne lækker som en si, når det gælder undtagelser.

Jeg synes, det er bekymrende, at man, når spørgsmålet rejses her i Folketinget, fra Socialdemokratiets og regeringens side svarer på samme måde, som man svarer, når medlemmer i den tyske forbundsdag spørger den tyske indenrigsminister, når EU-parlamentarikerne spørger Kommissionen osv. Det er de samme undvigende, udglattende svar. Man henviser til andre instanser, og man vil nødigt diskutere det. Vi står faktisk her over for et meget, meget alvorligt registersikkerhedsproblem, som man ikke tager alvorligt – det må jeg konstatere – for vi får jo ingen konkrete svar på det spørgsmål, som vi har stillet, og som andre har stillet i en lang række andre parlamentariske forsamlinger.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg lover, hr. formand, at det skal blive den sidste korte bemærkning i denne omgang.

Hr. Keld Albrechtsen spurgte mig, hvorfor jeg ikke havde nævnt registerproblemet, og jeg svarede, at det havde jeg ikke, fordi Registertilsynet havde sagt, at man dér som udgangspunkt ikke havde nogen problemer. Nu forstår jeg, at de i Registertilsynet ikke er kloge nok, de har meget store problemer; men det var altså min begrundelse for ikke at nævne det.

Det andet, jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen, er, at i stedet for på forhånd bare at sige, at det hele er noget møg, og vi vil ikke være med, og sætte os hen i en krog, så har vi faktisk den holdning – og det var det, jeg gav udtryk for i min ordførertale – at det er godt, ansøgningen er sendt, for den bevirker, at vi nu får en fase, hvor vi får en afklaring af denne lange, lange række problemer, nogle af dem, der er nævnt i dag, og andre, der ikke er nævnt i dag. Det synes jeg er godt. Jeg synes, at jeg og mit parti får et bedre grundlag for at vurdere, skal vi sige de mere kontante og konkrete virkninger af at gå ind i Schengensamarbejdet. Jeg har altså den holdning i modsætning til hr. Keld Albrechtsen, at jeg faktisk synes, det er ganske nyttigt at sætte sig ind i tingene, inden man eventuelt beslutter sig for at sige nej, og at det hele er noget møg.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Forespørgslen handler jo efter sin ordlyd om regeringens ansøgning om dansk observatørstatus i Schengensamarbejdet. Reelt drejer diskussionen sig – som også ministeren, som det er sagt flere gange, har gjort meget grundigt rede for – om udmøntning af den frie bevægelighed for personer, der blev vedtaget allerede ved Den Europæiske Fælles Akt for en årrække siden, og som skulle træde i kraft den 1. januar 1993.

I denne sag som i så mange andre kan man sige, at Danmark har valget mellem indflydelse og at være udenfor, og vælger man at være udenfor, så er man alligevel afhængig af de beslutninger, der træffes.

Set ud fra et politimæssigt synspunkt er det klart, at man ikke uden videre totalt kan afskaffe personkontrol ved grænserne uden at sætte noget i stedet. Ikke mindst presset på grænserne af asylsøgere, der slet ikke er berettiget til asyl, er stigende, og vi finder i Venstre, at det er påtrængende, at der findes fælles løsninger på de fælles problemer. Det drejer sig altså om at kompensere for de ulemper, som afskaffelse af personkontrollen medfører. Sådanne kompenserende foranstaltninger er ikke endnu blevet etableret inden for EU-fællesskabet, og det synes ikke at ligge lige for at få gennemført disse foranstaltninger i EU endsiges at få etableret en fælles politik, hverken på asylområdet vedrørende grænsekontrol, eller når det drejer sig om fælles informationssystemer.

Derfor har Schengenlandene forhandlet sig frem til fælles regler, der må forventes snart at træde i kraft. Det hverken kan eller skal Danmark forhindre. I Venstre finder vi det naturligvis helt uholdbart, om Danmark, som er det eneste land på kontinentet, der er uden for Schengenaftalen, fortsat skulle stå udenfor uden overhovedet at have indflydelse på de aftaler, der indgås inden for Schengensamarbejdet, og som kommer til at berøre os.

Derfor finder vi i Venstre, at det er helt nødvendigt, at Danmark nu gennem observatørstatus søger om medlemskab på længere sigt. Derfor er vi selvfølgelig enige med regeringen.

Vi ved godt, at det ikke er problemøst at indtræde i dette samarbejde, men man kan jo på den anden side sige, at vanskelighederne var helt forudsigelige, allerede da vi vedtog Den Europæiske Fælles Akt for otte år siden.

Uanset hvad barnet hedder, nødvendiggør en ophævelse af kontrollen mellem landene naturligvis, at kontrollen ved de ydre grænser må

skærpes og kontrollen i baglandet – ikke mindst i det sønderjyske område – må styrkes.

Er vi med, får vi et øget ansvar, så længe vi er den yderste grænse, men er vi ikke med i samarbejdet, vil tyskerne – som der allerede har været synlige tegn på – forøge kontrollen ved den dansk-tyske grænse.

Det andet problem, som ministeren er gået ind i, er naturligvis dilemmaet, der opstår ved forholdet til den nordiske paskontroloverenskomst. Vi bliver – forhåbentlig kun i en kort overgangsperiode – så at sige ydre grænse for Schengensamarbejdet f.eks. i Frederikshavn og samtidig ved Padborg ydre grænse for det nordiske passamarbejde, en grænse, som vi samtidig så er indre grænse for i Schengensamarbejdet.

Det er naturligvis et noget indviklet dilemma, som kan og skal afklares. Det er ikke noget nyt, det er et problem, der har været fremført igen og igen også under den tidligere regering, og som blev diskuteret allerede dengang, og det skal naturligvis afklares.

Vi er enige med regeringen i, at det må betyde en stikprøvekontrol, som vi altså ikke mener behøver at have racistiske undertoner, som det så smukt er blevet sagt. Men det er vigtigt for os at understrege, at vi ønsker politiets baglandspatrolje styrket. Vi ønsker i det hele taget i Venstre et stadig snævrere politisamarbejde vedrørende f.eks. uidentificerede asylsøgere og illegal indvandring, for blot at nævne noget.

Derfor er det også nødvendigt, at en fælles aftale om grænsepassage følges op af væsentlig flere og effektive patruljer, ligesom der bør arbejdes hen imod fælles regler for strafforfølgning af personer, der bistår illegale indvandrere eller huser eller beskæftiger personer, der er ulovligt indrejst, eller som ulovligt opholder sig i et land, efter at udsendelsesordre er givet.

Også en forbedret indsats for afsløring af forfalskede rejsedokumenter, fælles visumregler og en fælles aftale med oprindelses- og transitlande om tilbagetagelse er på længere sigt forudsætninger for, at den fri bevægelighed kan fungere.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren er enig i, at der er opstået et problem – al den stund toldkontrollen er stærkt nedprioriteret for ikke at sige afskaffet – med, at politiet paradoksalt nok ikke har de samme beføjelser som toldvæsenet til at foretage eftersyn af personer og køretøjer. Er ministeren indforstået med, at vi får drøftet, om ikke politiet skal have tillagt de samme beføjelser som toldvæsenet?

Ministeren har også nævnt kontrollen i Københavns Lufthavn. Vi ved, det er et problem, og vi vil også stærkt anmode SAS om at være samarbejdsvillig i denne sag, som også den tidligere regering har forsøgt at løse problemerne vedrørende. Jeg forstår på ministeren i dag, at både regeringen og Københavns Lufthavn mener, at problemerne kan løses inden for en rimelig overgangsperiode, som de øvrige lande vil acceptere.

Jeg vil gerne sige lidt mere om politisamarbejdet. Man kunne jo godt ind imellem få den tanke, at ikke blot forespørgerne, men også mange folketingsmedlemmer og vælgere har den opfattelse, at der slet ikke er noget politisamarbejde i dag, at politisamarbejde over grænserne er noget helt nyt. Det er jo ingenlunde tilfældet. Grov narkokriminalitet, grov økonomisk kriminalitet, menneskesmugling og illegal indvandring respekterer naturligvis ikke de trukne landegrænser, og det bliver mere og mere tydeligt, jo mere samfærdslen stiger. Der er intet nyt i det, og politiet har jo ved landegrænserne i årevis arbejdet tæt sammen med politikredse på den anden side af den dansk-tyske grænse og den dansk-svenske grænse, ligesom dansk politi gennem rigspolitechefembedet gennem årene i takt med den stigende grænseoverskridende kriminalitet har intensiveret og udvidet området for politisamarbejdet over landegrænserne.

Jeg deler aldeles ministerens vurdering af, at tysk politis forfølgelse af kriminelle over landegrænserne har optaget en uforholdsmæssig stor del af den offentlige debat. Jeg vil godt tage noget af ansvaret på mig, vi må nok dele det, for vi har nok forsømt at oplyse om, hvordan samarbejdet allerede i årevis er foregået, forsømt at oplyse om det, der for længst er hverdagen for politiet i politikredse i grænseområder, hvor der selv sagt er et snævert samarbejde over grænserne.

Naturligvis skal en landegrænse ikke betyde, at man ikke kan fortsætte forfølgelsen af alvorligt kriminelle, men det skal selvfølgelig i almindelighed ske efter tilladelse fra Danmark, når man forfølger en kriminel i Danmark, og det er naturligvis helt afgørende, at det er det danske politi, der foretager anholdelser på dansk territorium.

Endelig har det været nævnt, at tilslutningen til Schengenkonventionen indebærer deltagelse i et fælles informationssystem. Det er påtrængende nødvendigt, at vi tiltræder dette SIS-in-

formationssystem, der betyder udveksling af oplysninger om anholdte udlændinge, stjalne biler og uønskede udlændinge. Vi har nok i Venstre en lidt anden opfattelse end forespørgerne af, hvad retssikkerhed er, og navnlig, hvem det skal gælde for. Vi finder, at det vil være en forbedring i det kriminalitetsforebyggende arbejde og i oplæringen, hvis politiet snart får denne informationsmulighed, naturligvis under den forudsætning, at der træffes de fornødne foranstaltninger til beskyttelse og sikring af de registrerede oplysninger – foranstaltninger, som vi jo her i Danmark kender i forvejen.

Som det fremgår af det, jeg har sagt, er vi i Venstre stort set enige i de synspunkter, der i dag er fremført af regeringen. Vi betragter Schengenkonventionen som en midlertidig løsning, der formentlig og forhåbentlig inden for et overskueligt tidsrum vil vise sig at have været et nyttigt forstudie til udarbejdelse af de nødvendige EU-konventioner, idet vi så også forudsætter, at både de problemer, der er nævnt i dag, og de retlige problemer i forhold til dansk ret, som har været nævnt i et notat fra januar, naturligvis forhandles og løses på en for Danmark tilfredsstillende måde.

Vi er selvsagt stærkt uenige med forespørgerne, der nærmest synes at leve efter devisen »Stop verden, jeg vil af«. Vi vil derfor stemme nej til det af forespørgerne fremsatte dagsordensforslag.

Kent Kirk (KF):

Det kan jo ikke undre at høre forespørgeren her fra talerstolen og høre de holdninger, der gives udtryk for. Forespørgeren og Enhedslisten har jo kun én interesse, og det er at problematisere alt, hvad der foregår i det europæiske samarbejde. Men dér er det jo altså for Det Konservative Folkeparti afgørende, at den fri bevægelighed bliver en realitet. Det var noget, den danske befolkning tog stilling til i 1986 med Fællesakten. Det er noget, vi også har taget stilling til i forbindelse med Maastricht-Traktaten, og det er afgørende for os, at vi får en situation, hvor danske statsborgere kan rejse frit rundt i Europa, uden at de skal stoppes ved en hvilken som helst landegrænse inden for EU.

Derfor er vi meget stærkt tilhængere af, at vi får løst det praktiske problem, som Danmark rendte ind i i januar måned 1994, det praktiske problem, som Schengenlandene jo i virkeligheden rejste for Danmark, da de besluttede sig til at sætte konventionen i kraft. De havde selvføl-

gelig deres grunde til at sige, at de nu ikke længere kunne vente på, at EU's grænsekontrolkonvention blev færdigforhandlet, hvilket trækker ud på grund af uenigheden mellem Spanien og UK. Derfor ønskede de at sætte det, de var enige om, i kraft.

Vi så konsekvenserne, da danske rejsetransportører jo lige pludselig skulle påtage sig ansvaret for, at der ikke kom tredjelandsborgere ned over den dansk-tyske grænse, og hvor de blev truet med store bøder. Det er klart, at det ville have været guf for Enhedslisten, hvis det var sådan, at man viste en situation hver dag i TV-Avisen, hvor danske rejsetransportører var konfronteret med store problemer ved den dansk-tyske grænse. Derfor synes vi, at den daværende justitsminister gjorde det eneste rigtige, da han gik i forhandlinger med Schengenlandene for at prøve på at finde ud af, hvordan vi kunne løse det praktiske problem, som Danmark var løbet ind i.

Derfor er det også den rigtige vej, man nu går, når man siger: Lad os da nu undersøge, om Danmark ikke kan blive observatør i Schengensamarbejdet og forhåbentlig også på et senere tidspunkt fuldt medlem. Det kan være, at mange af de ting og de forpligtelser, der ligger i dette samarbejde, i denne konvention, vil blive overhalet af EU-beslutninger på et senere tidspunkt. Vi er jo forpligtet til at gå den vej inden for EU-samarbejdet. Det gør ikke så meget. Det, det drejer sig om nu, er at få løst de praktiske problemer.

Der er også lande uden for EU, der har løst deres praktiske problemer ved at gå ind og blive observatører i Schengensamarbejdet. Det gælder bl.a. Østrig, og jeg ved, at Østrig vil være medlem af Schengensamarbejdet i det øjeblik, de bliver medlem af EU den 1. januar 1995.

Men det er rigtigt, som justitsministeren har været inde på, at det rejser nogle praktiske spørgsmål, som man skal behandle, og som jeg mener regeringen jo også har fundet et fornuftigt svar på.

Det ene spørgsmål er selvfølgelig: Hvordan kan vi være sikre på, at vi kan opretholde den nordiske pasunion? Og dér mener jeg, at de svar, vi har fået fra Justitsministeriet, giver os en garanti for, at det *kan* lade sig gøre. Så der er altså ikke noget problem dér, selv om hr. Keld Albrechtsen forsøger at skabe et problem.

Situationen vil i det hele taget efter 1. januar 1995 se anderledes ud omkring den nordiske pasunion, for vi ved, at i hvert fald Finland bli-

ver medlem af EU efter 1. januar. Vi har også håb om, at både Sverige og Norge bliver det. Så det er en helt, helt anden situation, når vi skal til at definere den ydre grænse i Schengensamarbejdet efter den 1. januar 1995.

Derudover er der selvfølgelig, som flere af ordførerne har været inde på, spørgsmålet om det politimæssige samarbejde. Det er klart, at når man etablerer den fri bevægelighed, når borgerne har ret til at bevæge sig frit over de indre grænser, så er man jo nødt til også at sikre sig et politimæssigt samarbejde, der gør, at de, der vil misbruge den fri bevægelighed til at undgå lovens lange arm, ikke har så gode muligheder for det. Og dér kommer spørgsmålet om overvågning af kriminelle ind, men som svarene ligger fra Justitsministeriets side, står det jo også her klart, at det kun kan foregå, hvis man får en tilladelse fra de nationale myndigheder. Der kan så være en lille tidsfaktor, man kan få lov til at arbejde inden for, men de nationale myndigheder inddrages, og de nationale myndigheder kan sige nej.

Så er der spørgsmålet om at forfølge forbrydere over grænsen. Der føler vi os beroliget af de svar, vi har fået om den bilaterale aftale, der skal indgås mellem Danmark og Tyskland, om, hvordan og hvorledes sådan noget kan foregå. Men vi har jo ingen interesse i at se en situation, hvor politiet f.eks. i Sønderjylland forfølger en forbryder, og så kommer man ned til den dansk-tyske grænse, der nu er åben, og så kan vedkommende køre over grænsen og forsvinde, og man har ikke nogen mulighed for at følge efter, i hvert fald indtil det tyske politi kan overtage i den givne situation. Vi har da ingen interesse i at have en sådan situation herhjemme i Danmark.

Derfor føler vi os også overbevist om, at dette problem kan løses, uden at vi kommer i konflikt med det, der også er vores holdning, nemlig at vi ikke ønsker, at udenlandsk politi skal udøve decideret jurisdiktion i Danmark. Vi ønsker ikke, at de f.eks. skal kunne arrestere folk. Men at man løser det her på en pragmatisk måde, kan jeg ikke se der er noget som helst problem i.

Til sidst vil jeg sige, at spørgsmålet om visumreglerne finder vi heller ikke problematisk. Det er jo så heldigt, at de lande, som Schengenlandene kræver visum fra, stort set er de samme lande, som vi kræver visum fra. Under alle omstændigheder vil det være et spørgsmål, vi skal have løst i forbindelse med de nye EU-regler omkring 1. januar 1996.

Med hensyn til det sidste spørgsmål om fælles informationssystemer er der altså kun én måde, man kan behandle grænseoverskridende kriminalitet på, og det er ved at samarbejde. Grundlaget for at samarbejde er jo altså, at man har de samme informationer, og at man kan udveksle informationer, så det er da fornuftigt, at man etablerer et system for det. Under alle omstændigheder vil det spørgsmål jo også komme op i forbindelse med Europolsamarbejdet. Vi forventer, at der kommer et konventionsudkast til Europolsamarbejdet her i midten af november måned. Vi mener, at det er rigtigt, at vi i Europa gør, hvad vi kan, for at samarbejde om bekæmpelse af kriminalitet. Der foregår så mange ting, som vi skal bruge alle vores ressourcer på at få stoppet. Det er lige fra narkotikahandel til handel med nukleare våben – ja, våben er det jo ikke, men stoffer – spørgsmålet om organhandelen, og hvad der nu kan være af grænseoverskridende problemer. Dér må retssamfundene i Europa samarbejde om at få sådan noget stoppet.

Så vi kan give vores tilslutning fra Det Konservative Folkeparti til, at regeringen fortsætter arbejdet, og derfor vil vi selvfølgelig også stemme imod det dagsordensforslag, som Enhedslisten – desværre sammen med SF – har stillet. Jeg havde håbet på, at Enhedslisten ikke skulle herind i Folketinget og have meget indflydelse, men jeg må konstatere i dag, at man allerede har fået indflydelse på SF i denne sag, og det er lidt beklageligt, men det er jo SF's problem.

Anne Baastrup (SF):

Nu har SF haft den holdning, også før Enhedslisten kom i Folketinget, så det er ikke vores problem.

Der skal ikke herske tvivl om, at SF er imod, at Danmark har søgt om observatørstatus i Schengensamarbejdet. Vi finder, at regeringen går den forkerte vej. Det dansk-tyske problem skal i stedet bruges til at presse grænsekontrolkonventionen igennem. Det er simpelt hen en dårlig forhandlingsstrategi, regeringen har anvendt.

For det første er det ganske uklart, hvad en observatørpost egentlig er. Ser man på de svar, justitsministeren har givet Schengenlandene, virker det, som om der er tale om en egentlig optagelse, og lytter man til ministeren i dag, så er det vist ikke helt forkert. Det, det handler om, er, at Danmark i virkeligheden søger om medlemskab, uden at der lægges op til, at Folketin-

get får mulighed for grundigt at tage stilling til, om det er det, vi vil, samt hvilke forbehold man som minimum må forlange.

Nu er det regeringens selvstændige kompetence at indgå i et internationalt samarbejde på mellemstatsligt niveau inden for visse rammer. Og vi er da godt klar over, at regeringen ikke har handlet mod et flertal i Folketinget med beslutningen om at søge observatørstatus, men der er mildt sagt en del problemer ved Schengenaf-talen, og det er derfor overordentlig vigtigt, at regeringen tager det lidt med ro.

Jeg vil koncentrere mig om problemerne med den nordiske pasunion og den såkaldte varme forfølgelse over den dansk-tyske grænse.

Det er afgørende for SF, at den nordiske pasunion ikke kommer i fare. Men ser man på de svar, som justitsministeren har givet Schengenlandene, så fremtræder det, som om man kommer med en række besværgelser, der muligvis ikke vil holde vand, når forhandlingerne er afsluttet. Samtidig står vi uforstående over for, hvorfor man i regeringen har haft så forfærdelig travlt med at få sendt svarene af sted, at man end ikke ville overlade det til det nyvalgte Folketing at tage stilling til selve sagen og de danske svar.

I SF stiller vi os tvivlende over for, at de nordiske lande reelt har accepteret og synes, det er en god idé, at Danmark søger om observatørstatus i Schengen. Vi fortolker de nordiske regerings holdning således, at de har taget det til efterretning, for de kunne ikke andet.

Hvorfor har regeringen ikke ventet, til de nordiske landes forhold til EU er afklaret? Og er det egentlig forkert at fortolke den danske ansøgning således, at Danmark indirekte pålægger de nordiske lande at opfylde de krav, Schengenlandene stiller nu – eller i fremtiden måtte stille – til de ydre grænser? Og gør de ikke det, så ryger den nordiske pasunion. Jeg forstår, at ministeren i dag reelt har givet de nordiske lande vortet; det vil jeg gerne have bekræftet.

SF er ikke imod politisamarbejde over landegrænserne, tværtimod. Den internationale kriminalitet er så avanceret, at det er nødvendigt med internationalt samarbejde. Og vi har accepteret, at den danske befolkning i 1986 mod vores protest stemte ja til det indre marked, og dermed stemte danskerne ja til principperne om fri bevægelighed over grænserne for kapital, varer, tjenesteydelser og personer – og uden grænsekontrol. Det er en katastrofe, men sådan er det. Derfor føler vi os pisket til at bistå med at af-

hjælpe de problemer, som Danmark derved er løbet ind i.

EU-grænsekontrolkonventionen er et eksempel på en pragmatisk løsning, som vi er indstillet på at acceptere. Og konventionen, når den vedtages, løser de fleste problemer, som Danmark står over for i relation til Tyskland. Det er en konvention, som netop ikke vedrører politisamarbejdet.

Det er for SF et stort problem, at man på nogen måde tilslutter sig princippet om varm forfølgelse, og jeg må derfor spørge justitsministeren, om han nu også rigtig har overvejet grundlovens § 20 om suverænitetssafgivelse. Ved varm forfølgelse kan der som bekendt være tale om, at tysk politi kan drage bevæbnet over grænsen i jagten på en forbyrder, men hvor langt må han komme ind, før reglerne i § 20 burde være blevet fulgt? Der er vel enighed om, at Rådhuspladsen i København ikke er omfattet af reglerne om varm forfølgelse, men hvad med Haderslev?

Jeg er klar over, at den konkrete erklæring ikke er udarbejdet, men det er da uhyre væsentligt, hvordan den udformes. Svaret til Schengenlandene vedrørende den varme forfølgelse kan nemlig læses på flere måder. Den negative version giver det indtryk, at Danmark ikke vil fremsætte nogen særlige krav om forbehold eller på anden måde skrappe begrænsninger af retten til varm forfølgelse; Danmark er rede til alt!

I dag har justitsministeren tilkendegivet, at regeringen vil stille skrappe krav til omfanget af den varme forfølgelse, og det er helt fint. Men hvorfor har justitsministeren ikke svaret Schengenlandene det samme? Ville det give et dårligt klima? Jeg fatter heller ikke, at f.eks. Det Konservative Folkeparti med de aner, de har i modstandsbevægelsen, har accepteret dette svar.

Jeg tvivler på, at der ville være ro i baglandet, hvis en anholdelse skete på dansk jord med fysisk medvirken fra tysk politi. Nu har vi jo hørt, det ikke kommer til at ske, men svaret til Schengenlandene var et andet.

Dansk Politiforbund har jo også ved flere lejligheder givet udtryk for stor modvilje mod den her mulighed. Politiforbundets krav er ordentlige bevillinger til f.eks. radiomateriel, så de kan stå i direkte kontakt med det tyske politi og tage over, når der bliver tale om forfølgelse over grænserne. Taler man med Dansk Politiforbund, står de uforstående over for, at det skulle være nødvendigt med tiltrædelse af Schengenaf-talen,

når det drejer sig om praktisk politisamarbejde. Og man bør jo lægge vægt på, hvad de mennesker mener, som har problemerne tæt inde på livet.

Jeg vil afslutte med at sige, at vi har stillet et dagsordensforslag sammen med Enhedslisten, og det er godt nok.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Anne Baastrup sagde, at man i SF stiller sig skeptisk over for, om de nordiske lande reelt har accepteret den løsningsmodel, der ligger i grænsekonventionen.

Ja, det har man jo sådan set lov til at gøre, men jeg synes da, det er vigtigt at få oplyst, at de nordiske lande ikke blot af den tidligere justitsminister er blevet orienteret om løsningen, men rent faktisk har deltaget i møder om dette problem i Bruxelles; så jeg ved ikke rigtig, hvad SF har sin skepsis i andet end sådan almindelig uvilje mod tingene.

Dernæst vil jeg godt spørge fru Anne Baastrup om noget. Jeg går ud fra, vi er enige om værdien af fri grænser i Norden; vi slås begge parter for opretholdelse af friheden under den nordiske pasunion. Så vil jeg godt spørge: når vi er enige om, at det er så godt med frie grænser i Norden, hvorfor er det så så skidt at få frie grænser i Europa, når det kan forenes med den nordiske pasunion?

Og så vil jeg godt til spørgsmålet om, hvorfor der ikke i Schengenkonventionen er svar på problemet med varm forfølgelse, sige: Det er jo – og det ville fru Anne Baastrup også vide, hvis hun havde haft lejlighed til at kigge nærmere på tingene – et dansk-tysk anliggende, som afgøres ved en ensidig erklæring fra den danske regerings side, og derfor var det værdifuldt, at justitsministeren svarede her i dag, at han agtede at give en erklæring, der indeholdt sådan og sådan og sådan.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Fru Anne Baastrup kunne ikke rigtig forstå, at Det Konservative Folkeparti var tilfreds med det svar, som justitsministeren har givet på spørgsmålene fra Schengenlandene, specielt omkring det politimæssige samarbejde.

Det kan jeg godt forstå, hvis man nøjes med at læse svaret, men det har vi altså ikke gjort; vi har så sandelig også læst det dokument, vi har fået fra Justitsministeriet til Europaudvalget, bi-

lag 789, hvor man jo netop går i detaljer og beskriver det politimæssige samarbejde – specielt artikel 39 og 37.

Og dér kan vi ikke se andet, end at når vi sammenholder det med det svar, som justitsministeren har givet, så hænger tingene meget fornuftigt sammen, og så er vi meget beroligede. Og når justitsministeren her på talerstolen stort set har givet udtryk for det, som vi ønsker omkring det politimæssige samarbejde, så går vi selvfølgelig også ud fra, at regeringen vil være i stand til i de bilaterale forhandlinger med Tyskland at få fastlagt rammerne efter det, som justitsministeren har sagt.

Så vi har altså ikke et problem i forhold til det, som er svaret fra Justitsministeriet, hvis ellers svarene kommer til at stå til troende efterfølgende; men det kan vi først kontrollere, når justitsministeren er færdig med sine forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Til fru Dorte Bennedsen skal jeg sige, at vi selvfølgelig går ind for frie grænser, og vi synes, at EU-grænsekontrolkonventionen er god nok. Hvorfor skal vi så starte på Schengensamarbejdsaftalen?

Så siger hr. Kent Kirk, at det er spørgsmålet om den ensidige erklæring, og den havde hr. Kent Kirk tillid til ville få den udformning, som man fra Det Konservative Folkeparti stillede krav om.

Mit problem er blot, at man svarer Schengenlandene med, at man er rede til at afgive erklæringer, men at man ikke samtidig antyder, at man stiller sig en anelse på bagbenene over for, hvad erklæringens indhold bliver. Det er samtalen med Schengenlandene, der ligger i det svar; det var det, der undrede mig.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt til fru Anne Baastrup sige, at jeg er enig i, at EU-grænsekonventionen er god nok. Den lider bare under det ene problem, at Spanien og England – for jeg ved ikke hvilken gang – er kommet op at skændes om Gibraltar, og jeg ved ikke, om fru Anne Baastrup har et godt bud på, hvornår den strid løses. Jeg står med en fornemmelse af, at den kan blive overordentlig langvarig.

Og det vil sige, at så har vi ikke nogen grænsekontrolkonvention, for den kommer ikke i kraft, før det problem er løst. Derfor kan det væ-

re rimeligt at gå ind og sige: Jamen kan vi løse nogle af problemerne den anden vej rundt så længe, så kan vi få nogle åbne grænser dér indtil da.

Det er jo således indrettet, at den dag, grænsekontrolkonventionen træder i kraft, afløser den Schengen. Det gælder jo på alle disse punkter, at de bliver afløst, efterhånden som de tilsvarende regler kommer i EU-samarbejdet.

Det er altså et spørgsmål, om man synes, det er vigtigt at få åbne grænser inden for de næste – jeg ved ikke hvad – 5 eller 10 år, hvor længe den Gibraltarstrid nu kan køre, eller man ikke synes det. Jeg har svært ved at se, hvorfor det er værdifuldt at have åbne grænser i Norden og det til gengæld ikke skulle være værdifuldt at have åbne grænser sydover.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det er blot et spørgsmål om forhandlingsstrategi. Jeg mener simpelt hen, at regeringen har valgt et forkert spor. Den skulle have presset på for at få EU-grænsekontrolkonventionen sat på skinner igen i stedet for at lave det her Schengensamarbejde.

Annette Just (FP):

Jeg synes, det er en interessant ordveksling, vi lige har været vidne til. SF står altså her og siger, at det er for dårligt, at regeringen ikke har kunnet mægle i en strid mellem Spanien og Gibraltar og de andre EU-lande, og derfor vil man overhovedet ikke være med til at gennemføre en liberalisering, en øgning af den fri bevægelighed, men det må jo være SF's eget problem at prøve på at få løst det problem.

Jeg tror, at det måske bliver lidt vanskeligt, og jeg kan se, at dette måske er et skridt i den rigtige retning. Derfor vil jeg gerne starte med at takke ministeren for den udførlige og meget grundige gennemgang, som jeg synes var dejlig at høre her på den første dag efter årsferien.

Ministeren startede jo med at sige, som så rigtigt er, at vi har meldt os ind i det indre marked. Det gjorde vi allerede i 1986, og da lovede man den danske befolkning, at så ville der være fri mulighed for at overskride de indre grænser. Vi ved alle sammen udmærket godt, at det ikke er sket i det tempo, man ønskede, og et af problemerne blandt mange har været den internationale kriminalitet. Der har været illegal immigration, og der har været alle mulige andre ting, hvor det var nødvendigt at bevare grænsekon-

trollen. Jeg ved godt, at Socialdemokratiet og regeringspartierne i særdeleshed har lagt vægt på, at der også skulle være kontrol af, at man endelig ikke overførte en flaske spiritus eller nogle pakker cigaretter for meget, men det er nok ikke helt så meget det, vi diskuterer i dag.

Jeg vil sige, at en af de måder, hvorpå vi kommer et skridt videre, er ved at sige ja til observatørstatus i forbindelse med Schengenaf-talen. Jeg må også sige til fru Anne Baastrup, at det at være observatør altså ikke er det samme som at være medlem, selv om man selvfølgelig er observatør med henblik på senere medlemskab. Jeg vil dog lige her bemærke, at det er den samme observatørplads, et meget stort flertal i det danske folketing har sagt ja til, når vi taler om Vestunionen. Dér må vi godt være observatører. Det er der ingen, der tager noget som helst anstød af. I Vestunionen er vi observatører, og det bliver vi skam ikke medlemmer af. Det er der i hvert fald en hel del partier herinde i Folketinget som har præket meget længe om: Man bliver ikke medlem af at være observatør. Så vidt jeg erindrer, var SF blandt de partier, der sagde så-dan.

Man kan altså godt være observatør uden at blive medlem. Det mener jeg egentlig talt ville være en dårlig løsning, og jeg synes, at ministeren sagde det helt korrekt. Det, vi venter på, er resultatet fra de nordiske lande, om de vil være med i det her, for så kan vi slå alle fluerne med et enkelt smæk; så får vi reelt åbne grænser hele vejen rundt, altså såvel til de nordiske lande som til Tyskland.

Derfor har Fremskridtspartiet sagt ja til, at vi får denne observatørstatus. Vi har sagt ja til, at vi skærper den ydre grænsekontrol, og at vi får forhindret den indre grænsekontrol, som den er foregået indtil nu, på den betingelse, at der bliver et udvidet samarbejde mellem de nationale politikorps – også for at forhindre, at nogen skulle få den idé at lave et EU-politikorps. Det ville nemlig være alternativet. Hvis vi sagde, at de overhovedet ikke må samarbejde, fordi vi skal passe på vores registertilsyn, og hvad ved jeg, ja, så var man nødt til i EU at danne et nyt EU-politikorps. Det er Fremskridtspartiet 100 pct. modstander af. Det havde jeg også troet at Enhedslisten og SF ville være.

Men for at imødegå ethvert argument for et EU-politikorps er vi nødt til at lave et samarbejde mellem de nationale politikorps, og det er det, som jeg kan se rent faktisk ligger i Schengenaf-talen: Et teknisk samarbejde mellem de

ationale politikorps. Lad så være, hvis en tysk politibetjent er ved at forfølge en international forbryder, som han har taget på fersk gerning, og som prøver at køre over den danske grænse, at han må få lov til at forfølge ham op til 15 km. Det er jo ikke op til 50 eller 100 km, men op til 15 km – eller 20 minutter – ind i Danmark. Og hvad må han så gøre, den tyske politibetjent? Han må stoppe ham, men han må ikke anholde ham; det skal være en dansk politibetjent, der anholder ham. Det skal være efter danske regler, at denne forbryder bliver puttet i spjældet – for at sige det sådan lidt populært.

For Fremskridtspartiet at se er det i virkeligheden også en fordel, at vi her i mindelighed kan lave en mellemstatslig aftale, som er en praktisk løsning på det dansk-tyske problem, men også en praktisk løsning på det nordiske problem, der ligger i grænsekontrollen.

Derfor kan jeg nok ikke overraske nogen ved at sige, at vi støtter det, ministeren udtalte i begyndelsen, og at vi ikke kan stemme for den af SF og Enhedslisten foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg bliver nødt til at sige, at det forekommer mig, at Fremskridtspartiet i den her sag er hensunken i en ganske dyb forvirring på i hvert fald to punkter – og sandsynligvis flere.

Det første punkt, hvor forvirringen er total, er Fremskridtspartiets opfattelse af, at man i denne sag skulle kunne skelne mellem observatørstatus og medlemskab. Det blev klart meldt ud fra justitsministerens side ved indledningen til denne debat, at det, som det her handler om, er at blive medlem af Schengensamarbejdet. Hvis Fremskridtspartiet tror, at man kan gå ind i dette med bind for øjnene, uden at det ender med medlemskab, hvis man tror, at man vil kunne opretholde en observatørstatus, hvor man slipper for alle ulemperne, så tror man fejl. Det handler om, at regeringen vil med i Schengensamarbejdet, og derfor bygger Fremskridtspartiets politik i det her spørgsmål på en illusion.

Det andet punkt, hvor forvirringen er total, er så spørgsmålet om forholdet mellem Schengen og det kommende unionspoliti. Grunden til, at Enhedslisten har rejst denne forespørgselsdebat, er netop, at vi kan se, at Schengensamarbejdet er et forstadium til unionspolitiet. Det fremgik også ganske klart af justitsministerens redegørelse, at Schengensamarbejdet faktisk på alle punkter er-

stattes af Unionens bestemmelser, efterhånden som de træder i kraft. Det er således et forstadium. Det er simpelt hen for at fremskynde unionsprocessen, at man går ind i dette her på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt over for formanden undskyldte. Jeg skulle have haft en kort bemærkning til SF før, men nåede det ikke, da formanden var meget hurtig.

Jeg vil spørge fru Anne Baastrup eller måske rimeligere SF's medlem af Europaudvalget, hr. Steen Gade: Jeg forstår, at SF mener, at EU-grænsekonventionen er god nok. Den er ganske vist ikke underskrevet, og guderne må vide, hvornår den bliver underskrevet; den svæver jo nok ude i en meget blå luft. Men når den er god nok, så vil jeg godt – for jeg kan godt lide at blive klogere – bede SF eventuelt ved hr. Steen Gade om at forklare mig, hvilken forskel der er mellem EU-grænsekontrolkonventionen og Schengenkonventionen. Hvor er det, de helt afgørende forskelle er, der gør, at SF kan tilslutte sig den ene, men ikke den anden?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Derved giver vi også SF en chance for at tænke over, hvor de kan finde den store forskel på de to ting.

Men jeg skal svare på det spørgsmål, jeg blev stillet fra Enhedslisten, hvor man altså ikke kan se, at det at være observatør er særlig forskelligt fra det at være medlem. Det må være, fordi Enhedslisten ikke lyttede efter, hvad det var, ministeren sagde.

Det, ministeren rent faktisk sagde, var, at vi har anmodet om at få en observatørstatus, og inden der overhovedet kan blive tale om medlemsstatus, skal det forelægges i salen her, og ministeren lovede, at det skal i Retsudvalget, og at det skal i Europaudvalget, inden vi overhovedet kan komme til at diskutere et eventuelt medlemskab.

Derudover sagde ministeren, at det var af stor betydning, at de andre nordiske lande havde afklaret deres stillingtagen til EU og Schengenaf-talen. Vi ved alle sammen, at Finland har afklaret det problem. De har sagt ja til EU ved en folkeafstemning, og de har også sagt ja til Schengenaf-talen. Men selvfølgelig skal de også finde ud af det i Sverige og Norge, og vi er altså nødt til at vente og se, hvad de vælger dér.

Jeg mener stadig væk, at ideen er god. Vi har nogle uløste spørgsmål, når vi taler om dette samarbejde, men jeg kan ikke se, der er så fantastisk stor forskel på Schengenaf-talen og grænsekontrolkonventionen, som vi jo også var tilhængere af; men det problem må Enhedslisten jo selv klare.

Man kommer helt frem til at sige: Dette er jo at fremskynde unionstendensen. Nej, det mener jeg ikke. Jeg mener i virkeligheden, at Schengenaf-talen har én stor fordel. Det er, at den kan modvirke oprettelsen af et sådant politikorps.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg synes, hr. Keld Albrechtsen strammer sin argumentation voldsomt i øjeblikket. Hvis man kan få det politimæssige samarbejde, sådan som det er formuleret i Schengenaf-talen, fremstillet sådan, at det er en forløber for et unionspoliti, så er vi altså derude, hvor det ikke længere kan bære. Ingen steder i de artikler, der omhandler det politimæssige samarbejde, kan man sige, at dette på nogen måde kan blive en forløber for et unionspoliti.

Det, der er tale om, er, at man løser nogle praktiske problemer i et samarbejde, som er nærmere defineret. Vi kender endnu ikke de endelige regler for samarbejdet mellem Danmark og Tyskland; det er dem, justitsministeren skal forhandle om. Men hvis hr. Keld Albrechtsen kan få det til at fremstå som et unionspoliti, kan vi sådan set lige så godt stoppe debatten, for så er vi derhenne, hvor det er ligegyldigt, hvad der bliver sagt – så er det unionsspøgelset, der trækkes frem.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Bare helt kort til fru Dorte Bennedsen: Sagen er jo, at EU-grænsekontrolkonventionen er indgået i et snævert samarbejde med de nordiske lande, og vi har fortolket de nordiske landes reaktion på Schengenobservatørstatusforhandlingsoptagelsen sådan, at de ikke syntes, det var den allerbedste idé i verden.

Vi har også fortolket den måde, regeringen forhandler på, sådan, at regeringen reelt forhandler på de nordiske landes vegne, uden at de er inddraget løbende. Vi har fået et svar, hvori den tidligere justitsminister åbent erkender, at der er et problem. Naturligvis vil det ikke komme til at omfatte islandske borgeres adgang til Danmark og danske borgeres adgang til Island,

men der er et problem, hvis Island ikke accepterer spørgsmålet om informationskontrollen. Det er det ene problem.

Det andet problem er, at indgår man på observatørstatus med henblik på at gå ind i Schengensamarbejdet, indgår man også samtidig på forpligtelsen til politisamarbejde. Det ligger der ikke i grænsekontrolkonventionen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige til hr. Kent Kirks bemærkning, at det jo ikke er mig, der har fundet på at tale om unionspoliti. Jo, måske den korte form, men i Maastricht-Traktaten kalder man det en europæisk politienhed, Europol, og det kalder jeg så i kort form unionspolitiet. Det kan jeg ikke se der ligger nogen fordrejning i. Det er jo det, det handler om. Det er det, der er hele målsætningen med Maastricht-Traktaten.

Og det er det – selv om Fremskridtspartiet ganske vist har svært ved at forstå det – som også er hensigten med Schengensamarbejdet. Det er det, Schengensamarbejdet er et forstadium til. Det er denne unionspolitienhed – som jeg altså i kort form foretrækker at kalde det, unionspolitiet – denne debat faktisk drejer sig om. Så hr. Kent Kirk bidrager da i hvert fald til, at vi når ind til kernen af problemerne, og det skal han have tak for.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne takke fru Anne Baastrup for det svar, jeg lige fik. Jeg forstår, at det ene problem, der gør, at man må sige nej til Schengen, men ja til grænsekontrolkonventionen, hedder Island. Mig bekendt er Island uden for både Schengen- og grænsekontrolkonventionen. De kommer i nøjagtig samme situation, hvad enten vi går ind i det ene eller det andet fællesskab dér.

Det andet problem, der var afgørende for, at SF ikke kunne gå med, var, at der var et politisamarbejde. Må jeg forstå det sådan, at SF virkelig mener, det er fåbeligt – med narko, med international kriminalitet osv. osv. – at have et politisamarbejde i Europa?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hr. Keld Albrechtsen knytter ordet unionspoliti til Europolsamarbejdet og Maastricht-Traktaten. Så kan jeg jo bare konstatere her fra Folketingets talerstol, at det ikke er det, vi taler om. Vi taler

om Schengenkonventionen, og den er fra 1990, og derfor er det at bruge udtrykket unionspoliti i forbindelse med denne her debat fuldstændig malplaceret.

Vi kan så tage diskussionen om unionspolitiet og Maastricht-Traktaten og Europol, når den tid kommer. Vi ved, der kommer et udkast til en konvention på bordet – formentlig i indeværende år – så vi får muligheden for at diskutere det. Også dér er jeg sikker på at jeg vil kunne afvise hr. Keld Albrechtsens påstande om, at der bliver tale om unionspoliti. Men ordet er altså i hvert fald malplaceret i forbindelse med denne debat.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Må jeg sige til fru Dorte Bennedsen, at jeg synes, det er en lidt underlig tale, der bliver holdt her fra Socialdemokratiet i forhold til SF. Sagen er jo, at vi er bekymrede for, at det nordiske samarbejde omkring pasfriheden er truet af den ansøgning og det forløb, man har skibet sig ind i her, og det har vi god grund til. Det har vi blandt andet, når man husker, hvad jeg fik at vide i Markedsudvalget om de andre nordiske landes reaktion. Så vil jeg såmænd ikke sige mere, for jeg må ikke referere, men jeg må godt referere, hvad jeg selv husker. Derfor er jeg bekymret for, at vi løber en risiko i forhold til de nordiske lande. Det er det ene argument, som gør, at SF siger, at vi skal stoppe dette forhandlingsforløb.

Den anden risiko, vi ser, er, at man skiber sig ind i et forløb af politisamarbejdet, som indebærer varm forfølgelse over grænsen, og det projekt ønsker vi ikke at skibe os ind i.

Det er de to hovedproblemer, som gik igen i SF's indlæg, og det er grunden til, at vi siger nej til det projekt, regeringen har skibet sig ind i; og det er vel egentlig, når det kommer til stykket, to problemer, som også fru Dorte Bennedsen er dybt bekymret over.

Formanden:

Fru Dorte Bennedsen for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi skal over til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jamen jeg vil da gerne sige til hr. Steen Gade, at hvis SF's bekymring gælder den nordiske pasunion, så ved jeg ikke, om hr. Steen Gade hørte efter, men jeg sagde faktisk på Socialdemokratiets vegne, at for os var det en forudsætning, at

der i relation til Schengensamarbejdet kunne opnås samme aftale som den, der var opnået i grænsekontrollkonventionen, hvor de nordiske lande har været medforhandlere og har accepteret den. Så det problem burde SF kunne lægge bag sig.

Med hensyn til problemet med den varme forfølgelse har ministeren her i dag givet udtryk for, hvordan det skal begrænses. Det er et meget begrænset område og uden magtudøvelsesbeføjelse for fremmed politi på dansk grund.

Men det, jeg spurgte hr. Steen Gade om, var, om SF virkelig mente, at det ikke var fornuftigt at have et politisamarbejde ud over Europa på en række retsområder.

Formanden:

Så bliver jeg alligevel nødt til at give hr. Steen Gade ordet for en kort bemærkning, og derefter går vi endelig over til ordførerrækken igen. Så må andre korte bemærkninger komme efter næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

SF mener, at det er fornuftigt at have politisamarbejde mellem landene i Europa, når bare det fastholdes som et samarbejde, der er mellemstatsligt. Det er der ingen tvivl om.

Jeg vil godt sige til fru Dorte Bennedsen, at vi er altså bekymrede for at skibe os ind i et projekt med den risiko, at det kan gå ud over det nordiske samarbejde. Jeg har godt hørt, at Socialdemokratiet og regeringen siger, at det gør det ikke, men jeg er dog vidende om, at det ikke er med den store begejstring, de andre nordiske lande har set på, at Danmark kaster sig ind i det her projekt. Vi andre mener, at det er et risikabelt projekt at kaste sig ind i, for grundfilosofien er jo, at man skal have en stærk ydre grænse uden for Schengen, og hvis nogle af de nordiske lande ikke vil være med i Schengen, ja, så får vi jo altså en ydre grænse midt i Norden. Det kan man ikke komme uden om, heller ikke fru Dorte Bennedsen.

Det andet er spørgsmålet om den varme forfølgelse. Jeg har godt hørt ordfører efter ordfører, der siger, at vi skal skibe os ind i det her projekt, sige: Men det med varm forfølgelse, som er en del af Schengensystemet, går vi i virkeligheden ikke ind for. Derfor er det, vi siger: Jamen hvorfor i alverden har man så skibet sig ind i et projekt, som bygger på varm forfølgelse?

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak til ministeren for en meget grundig og meget oplysende besvarelse af forespørgslen.

Jeg har det selv sådan, at når der er meget komplicerede emner til debat, så letter det tit lidt at få et historisk overblik over, hvorfor tingene er gået, som de er. Derfor har jeg gjort mig den umage at prøve at ridse op, hvornår de forskellige ting i denne sag egentlig har fundet sted.

Den nordiske pasunion, som vi alle sammen er så glade for, og som hele Folketinget går varmt ind for, stammer helt tilbage fra 1957 – på et tidspunkt, hvor der end ikke var tænkt ret meget på EU, i hvert fald ikke på et dansk medlemskab. Den har vi været glade for altid, og den har fungeret udmærket. Men jeg må også sige, som det har været nævnt tidligere her i dag, at selv inden for den nordiske pasunion er kontrollen faktisk skærpet betydeligt i de senere år, og det skyldes selvfølgelig, at persontrafikken i Europa har ændret sig voldsomt siden Jerntæppets fald.

I 1972 tiltræder Danmark EF, og allerede dér kommer erklæringen om de 4 friheder: den frie transport af varer, tjenesteydelser, kapital og personer. Så allerede så tidligt som i 1972 har Danmark været med til at erklære, at vi ønskede fri passage over grænserne i Europa.

I 1986 vedtager vi pakken om det indre marked, hvor vi endnu en gang præciserer, at vi fra dansk side ønsker at få fri passage over grænserne.

Og så sker der det i 1989, at Muren falder, der kommer nye demokratier, der kommer nye lande, der kommer nye ønsker om åbning – også fra lande uden for EU – og nye ønsker om kontrol, især fra de lande i det rige Vesteuropa, som ikke ønsker at blive oversvømmet af personer fra den fattige del af kontinentet. Samtidig begynder forhandlingerne om grænsekontrolkonventionen i EU, hvor Danmark først og hele tiden og stædigt har håndhævet, at vi skulle tage hensyn til den nordiske pasunion; den måtte ikke kompromitteres.

Det var sandelig et puslespil, der kunne forstås. Det betød, at der skulle indføres nye porte, nye labyrinter og nye mærkelige skiltninger i alle de nordiske havne og lufthavne, men det endte faktisk med, at det blev gjort sådan, at den nordiske pasunion ikke blev kompromitteret.

Desværre er denne grænsekontrolkonvention endnu ikke trådt i kraft på grund af konflikterne

om Gibraltar mellem England og Spanien. Det var der lande i EU der ikke ønskede at vente på, og de startede så Schengensamarbejdet. Det gjorde de af den simple grund, at landene blev enige. Der er jo ikke noget, der forbyder lande, der kan blive enige om nogle fornuftige ordninger, at sætte sig ned og blive enige om dem på mellemstatslig basis uden at inddrage overnationale organer, hvis de ikke kompromitterer de aftaler, de i øvrigt har indgået.

Og dér står vi så nu. Schengenaftalen er frivillig, og den har vist sig at være praktisk ved at løse nogle problemer og at søge at virkeliggøre intentionerne om de åbne grænser – de intentioner, som mange af os i virkeligheden meget gerne ser virkeliggjort. Den har også den fordel, at den er mellemstatslig, og at vi ikke involverer de overnationale organer, så den behøver ikke at kollidere med den nordiske pasunion; de aftaler, vi har lavet med EU-grænsekontrolkonventionen, viser, at det ikke behøver at være tilfældet. Men selvfølgelig er det da bureaukratisk, at vi skal have flere forskellige indgange og flere forskellige farver og tegnsætninger i de forskellige lufthavne og havne.

Desuden kan man sige om Schengenaftalen, at den har været så opreklameret, eller den har i hvert fald været så interessant, at den har vakt stor interesse ud over EU-landene og Norden. Den har også vakt stor interesse i Europarådsregi, hvor netop de nye demokratier i Øst- og Centraleuropa er meget interesseret i at få lettere grænsepassage til alle lande i Europa. De har jo været udsat for restriktioner igennem generationer og kan derfor ikke forstå, hvorfor vi andre ikke pludselig også gerne vil have dem ind i vores del af Europa. Så derfor har vi fra radikal side vejret den gamle skepsis bort, efterhånden som vi har set de resultater, der er kommet frem i Schengensamarbejdet, og også efterhånden som vi har set, hvordan forhandlingerne om EU-grænsekontrolkonventionen er skredet frem. De problemer, der er tilbage, er nogle, som selvfølgelig altid vil opstå, når flere forskellige systemer kolliderer. Jeg har nævnt de forskellige former for indgange og porte og tegngivning, der skal være i de nordiske lufthavne og havne. Sådan skal det også være i Kastrup, og den labyrint, der vil komme i Kastrup, vil selvfølgelig give vanskeligheder for andre end hr. Keld Albrechtsen, og den vil nok også give anledning til mange vittigheder og sikkert mange karikaturtegninger. Men sådan er det altså, og det må vi leve med.

Vi ser også det problem, som flere andre har nævnt i dag, nemlig politisamarbejdet, som kommer til at strække sig ud over grænsen. Den aftale, der bliver lavet omkring den varme forfølgelse, mener vi absolut vi kan leve med, men det har især været et problem for det danske politi, at fremmed politi skal operere – i virkeligheden – på dansk grund. Vi mener, at det, der er fundet frem til her, er noget, vi kan leve med, og som ikke behøver at kompromittere det danske politis arbejdsområde, og det er jo det, det drejer sig om.

Der er også problemer på registerområdet, men det vil der altid være på et hvilket som helst registerområde, hvor lande skal arbejde sammen; vi har forskellig registerlovgivning, og vi skal sikre os, at vores principper ikke krænkes.

Alle disse problemer er gennemdiskuteret både i Folketingets Retsudvalg og i Folketingets Europaudvalg. Vi har været igennem indretningen af lufthavnene, vi har været igennem politisamarbejdet, vi har været igennem registeropbygningen osv., og der er intet i det, som ændres ved den opbygning, som Schengensamarbejdet har fået. Derfor er vi fra radikal side ikke skeptiske med hensyn til at tiltræde Schengensamarbejdet. Vi mener, det er fornuftigt, når vi nu ikke kan få EU-grænsekontrolkonventionen til at fungere, fordi England og Spanien ikke kan blive enige om Gibraltarproblemet.

Vi ønsker at arbejde for de åbne grænser, og vi ønsker også at holde fast i den nordiske pasunion; begge dele opfyldes faktisk med den ordning, der er udsigt til at vi kan få i Schengensamarbejdet. Derfor er vi tilfredse med, at regeringen arbejder med dette formål, som vi fuldt ud kan tilslutte os fra radikal side.

Om dagsordenen vil jeg sige, at den kan Det Radikale Venstre ikke stemme for. Den er ganske vist kort, men jeg synes ikke, den er særlig klar, for det er fremgået af debatten, at SF fortrinsvis ønsker at stemme for dagsordenen, fordi man ikke er interesseret i den forhandlings-taktik, der er lagt op til, og ikke, fordi det er selve substansen, man er uenig i. Det synes jeg er en meget uklar holdning at have til en dagsorden; vi forstår ikke rigtig SF's holdning til dette spørgsmål. Men Det Radikale Venstre kan i hvert fald ikke støtte dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg er ked af, at jeg skulle tage en kort bemærk-

ning her, men det er, fordi Det Radikale Venstres ordfører ikke forstår, at når SF mener, at vi ikke skal søge om observatørstatus i Schengensamarbejdet, er det, fordi vi er imod Schengensamarbejdet, fordi vi ser nogle risici i forhold til de nordiske lande, og vi ser problemerne, når vi kommer ind i at skulle acceptere varm forfølgelse. Så det er jo en ret klar melding fra SF's side, og hvis den nu ikke også er forstået af Det Radikale Venstre, så tror jeg altså, at det er Det Radikale Venstre og ikke SF, der har et problem.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det var blot en kort bemærkning til hr. Steen Gade.

Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at jeg stadig væk ikke rigtig har forstået det – jeg havde faktisk indtryk af, at SF gik ind for det resultat, der forelå på EU-grænsekontrolkonventionens område – og jeg kan ikke se forskellen på den og på Schengenaftalen.

Men det har hr. Steen Gade vist svaret på én gang, og jeg forstår det stadig væk ikke. Det er jo bare ærgerligt. Så må vi snakke videre om det privat.

Sonja Albrink (CD):

På CD's vegne kan jeg fuldt ud tilslutte mig Schengensamarbejdet, og jeg takker for den udmærkede gennemgang, som justitsministeren i dag har givet Folketinget som svar på den rejste forespørgsel.

Det står herefter klart, at mange af de forbehold eller betænkeligheder, nogle kunne have ved at gå ind i Schengensamarbejdet, allerede er ved at blive overhalet af andre aftaler inden for EU eller står over for at blive det inden for en ikke særlig fjern fremtid. Det kan kun underbygge min opfattelse af, at Danmark bør fortsætte med at søge optagelse med observatørstatus med det klare mål at indgå som reelt medlem af Schengensamarbejdet på et senere tidspunkt. Netop på grund af at Schengenkonventionen har fungeret som model ved udformningen i EU af konventioner på tilsvarende områder, er det helt indlysende for os i CD, at der er fordele forbundet med at deltage i Schengensamarbejdet frem for at stå udenfor.

Danmark skal selvfølgelig overalt, hvor det er muligt, og hvor det tjener et formål, søge at gøre sin indflydelse gældende. Det er præcis det modsatte, der siges i det forslag om motiveret dagsorden, som SF har stillet. Det mener jeg tjener både sagen og danske interesser dårligt.

Jeg vil herefter ikke gå ind i mere detaljerede kommentarer om Danmarks stilling, som karakteriseres af, at vi er det eneste EU-land uden for Schengen, som er landfast med dem, der er med. Ministeren har redegjort fortrinligt, og jeg vil derfor slutte med at tilkendegive, at CD naturligvis ikke kan stemme for den af SF foreslåede motiverede dagsorden.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Først tak til alle ordførerne, fordi de fleste har givet udtryk for, at de fandt, at den tale, jeg holdt på regeringens vegne, var oplysende og grundig. Og jeg vil gerne sige, at det er vigtigt for regeringen at være både oplysende og grundig i denne sag. Vi ønsker ikke, at der skal være nogen tvivlsspørgsmål, og jeg deltager selvfølgelig gerne i besvarelse af spørgsmål fra de forskellige udvalg og også i samråd om denne sag, hvis man skulle ønske det.

Jeg skal svare ganske kort på nogle enkelte ting, men kan ellers vende tilbage til det skriftligt, hvis man ønsker det.

Hr. Keld Albrechtsen gik ind i en diskussion om unionspoliti, og det mener jeg er helt forkert på baggrund af den diskussion, vi her har om Schengen. Må jeg om det i øvrigt sige, at i Maastricht-Traktaten er det jo sådan, at i søjle 3 er der, som hr. Keld Albrechtsen pegede på, omtalt politisamarbejdet. Men samtidig er det jo utrykkelig fastslået i Artikel K 9, at man ikke kan overføre diskussionen om politisamarbejde fra det mellemstatslige samarbejde til det kommunitære samarbejde i søjle 1. Det er utrykkelig fastslået, så det, hr. Keld Albrechtsen taler om, vil ikke kunne lade sig gøre, uden at man ændrede Maastricht-Traktaten i alle landene, og derfor er der ingen grund til at lave et spøgelse omkring det, som hr. Keld Albrechtsen kaldte unionspolitiet.

Der er heller ikke nogen grund til at bekymre sig over det, hr. Keld Albrechtsen bekymrede sig over omkring den nordiske paskontrol – overenskomst og omfattende stikprøver. Det, der skal fortsætte i Schengensamarbejdet, hvis vi er med i det, er det, der rent faktisk allerede foregår i dag. Der er altså ikke tale om, at der vil blive yderligere behov for stikprøvekontrol i forhold til det, vi har i dag, hvis vi tiltræder dette samarbejde.

Så var der spørgsmålet om SIS-informations-systemet. Der har regeringen over for Retsudvalget allerede givet en nøje beskrivelse af, hvilke personer der kan være tale om dér. Der er jo

først og fremmest tale om personer fra tredje-lande. Men jeg vil også gerne sige, at det jo allerede er sådan i dag, at andre lande godt kan registrere – også de lande, der er i Schengensamarbejdet – danske statsborgere, men Danmark har ingen adgang til at se, på hvilken måde de registrerer, og hvordan arbejdet i øvrigt udføres, fordi vi ikke deltager. Man kan faktisk sige, at deltager vi i Schengensamarbejdet, så deltager vi også i kontrollen med det registreringssystem, der er inden for Schengen. Det gør vi ikke i dag, og danske statsborgere kan jo i dag registreres af andre landes informationssystemer. Så man kan egentlig sige, at hvis vi var med, kunne vi udbygge sikkerheden for de danske borgere på det her område.

Hr. Keld Albrechtsen sluttede med at sige: Meget skal undersøges, før det er forsvarligt. Jeg forstår det sådan, at hr. Keld Albrechtsen ikke finder, at det er uforsvarligt at gå ind i det, men at vi skal undersøge det grundigt; og det er det, regeringen gør.

Fru Birthe Rønn Hornbech spurgte om samarbejdet mellem politi og toldmyndigheder efter de ændringer, der er sket ved grænsen. Jeg kan blot oplyse, at der er nedsat et udvalg, der kigger på det, og når det udvalg er færdigt, kan vi drøfte sagen videre.

Til SF vil jeg blot sige, at der for mig ingen forskel er mellem den grænsekontrolkonvention, som SF kan acceptere, og så det kontrolsystem, der affødes af et Schengensamarbejde.

Men som sagt, regeringen har indsendt denne ansøgning om observatørstatus med henblik på senere medlemskab. Regeringen forhandler spørgsmålet. Regeringen vil være oplysende, så vidt det er muligt, over for Folketinget om de forhandlinger, der foregår. Regeringen vil ikke tiltræde noget, der vil genere den nordiske paskontroloverenskomst. Regeringen vil holde de nordiske lande nøje underrettet om forhandlingerne, og regeringen vil ikke tiltræde nogen konvention, uden at den har været forelagt Folketinget.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal ikke forlænge debatten, men da ministeren nu spreder en vis usikkerhed om mit synspunkt, skal jeg blot sige – for at det kan være fuldstændig stjerneklart – at Enhedslisten ikke finder det, der foregår her, forsvarligt. Og dér kan jeg så henvise til teksten i det dagsordensforslag, som vi har stillet.

Så vil jeg blot slutte med at takke for det tilsagn, regeringen har givet om, at vi i det videre forløb i sagen kan forvente at få en grundig redegørelse om de enkelte elementer i den fra regeringens side.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 3 af Keld Albrechtsen (EL) og Anne Baastrup (SF) (se foran) forkastedes, idet 15 (SF og EL) stemte for, 93 (S, V, KF, FP, RV og CD) imod; 1 (Jacob Haugaard (UP)) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 11: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse og ændring af lov om dansk indfødsret.

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 12/10 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Da mit partis ordfører, hr. Søren Søndergaard, er fraværende lige i øjeblikket, skal jeg på hans vegne ganske kort sige, at vi naturligvis støtter det foreliggende lovforslag, men der er dog en enkelt ting, som vi ikke kan støtte, og det er ændringen af § 12 i loven. Der foreslås en § 12, stk. 3, hvori justitsministeren får mulighed for at indhente forskellige oplysninger, og det skal bruges til, at man vil til at tage hensyn til, om ansøgere om dansk statsborgerskab har fået udbetalt for meget i individuel boligstøtte eller for meget i social bistand. Det kan vi altså ikke acceptere. Det finder vi er en urimelig behandling at give, og derfor vil vi til andenbehandlingen stille ændringsforslag vedrørende dette punkt.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal også kort redegøre for Fremskridtspartiets holdning til dette lovforslag om indfødsret, hvor endnu en gang små tusind personer plus børn søger indfødsret i Danmark.

Det er det første forslag om indfødsret, vi behandler i denne samling. Om det bliver til to eller tre mere, ved vi ikke på nuværende tidspunkt.

Fremskridtspartiet har klart markeret, at vi ønsker, at der er nogle krav, der skal opfyldes, før man får dansk statsborgerskab. Man skal kunne klare sig selv økonomisk. Man skal kunne tale forståeligt dansk. Man skal holde sig fri af kriminalitet.

Der har igennem de sidste par år været megen debat fra mange partier om, hvilke kriterier man skal opfylde for at opnå indfødsret eller dansk statsborgerskab. Vi vil selvfølgelig i udvalget nøje arbejde med de personer, som har søgt om tilladelse til indfødsret, kigge dem efter i kortene, som vi plejer at gøre, og eventuelt stille ændringsforslag, hvis der er personer, som vi ikke mener skal opnå dansk indfødsret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 2: Forslag til lov om Den Europæiske Unions udvidelse med Norge, Østrig, Finland og Sverige. Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 5/10 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Allerførst et tillykke til den finske og østrigske befolkning, der med et klart flertal har besluttet sig for, at deres lande skal være medlem af Den Europæiske Union.